

KLÄTTRING I SKARABORG

En förare av Billingens Klätterklubb

Version 1.5 juni 2017

Innehåll

Innehåll	2
Förord.....	3
Inledning	4
Om hur man ska läsa guiden.....	4
Billingen.....	8
Klättringen och utrustning	8
Billinge hus	10
Ryds grottor	34
Bockaskede	43
Jättadalen och Öglunda grotta.....	43
Ramlaklev	45
Backen, Häggum.....	45
Klasborg.....	46
Borgehall och Klyftamon.....	47
Klättring och utrustning	47
Access Borgehall	47
Vägbeskrivning Borgehall	49
Klyftamon med Övre väggen.....	55
Varvsberget	57
Mösseberg	58
Kurorten	58
Vrålålan.....	58
Vaberget.....	59
Tiveden	60
Granvik	61
Kroksjön.....	62
Yttergårdet	65
Väsaren (Point Du Hoc).....	67
Nynäsklippan	67
Källor	68
Referenser	68

Förord

På sätt och vis har det funnits ett stort behov av en förare, eller guide, över klättring i Skaraborg. Den här föraren har som avsikt att ge information om var det klättras och vad man bör tänka på. Det mesta som är känt tidigare finns med. Till och med de klippor som är helt stängda eller har begränsningar och accessproblem. Tanken är att ge så mycket information som möjligt. Särskilt viktigt är det med information då det är accessproblem. Det hjälper också andra att se våra begränsningar till klippor och berg. Det påminner om att det vi har är värdefullt.

Det som tas upp är dock begränsat till klippklättring. Bouldering och isklättring är i alla fall till att börja med utlämnat. Aidklättring, eller teknisk klättring, har det aldrig varit större intresse för men någon enstaka led finns med.

Tidigare beskrivningar om klättring i Skaraborg har inte varit så här pass omfattande i information om var det kan klättras. En del klippor har fått vila från besök av klättrare under många år. Men nu visas de upp igen för en ny generation. Ta vara på möjligheterna till att göra nyturer och att upptäcka, för dig, nya områden. Men se bara till att visa hänsyn och respekt mot andra. Särskilt mot miljö och de som bör nära klippan. Då kan också andra efter dig få klättra på samma villkor.

Den information som finns här bygger på äldre förare från Billingens Klätterklubb. Bilder och texter har återanvänts fast ibland med lite justeringar. En del nya kartor har ritats. Förhoppningsvis hjälper de någon, trots den enkla formen.

Medvetet så är det inga inspirerande fotografier eller historik den här guiden. Eftersom avsikten är att guiden ska vara tillgänglig på Billingens Klätterklubbs hemsida så finns det där förhoppningsvis kompletterande bilder och kanske berättelser.

Tanken är istället att enkelt uppdatera guiden när det blir behov. Håll därför uppsikt på vilken version du har och om det blivit några uppdateringar. De uppdateringar man kan förvänta sig är att access till områden ändras, antingen till det positiva eller kanske mer till begränsningar. Det kan också vara nyturer, nya fribestigningar eller gamla projekt som realiserats. Eller varför inte helt nya klippor!

Ha det kul med klättring!

Skövde augusti 2005

Calle Nystedt

Inledning

Om hur man ska läsa guiden

Nedan finner man anvisningar om hur man bör läsa och tolka föraren. En del begrepp tas upp och diskuteras för att göra läsaren medveten. Den stil och etik som tas upp och brukas liknar den som råder i hela landet och bland klättrare i allmänt. Med andra ord inga konstigheter.

Tradition och sport

Det kan vara bra att få veta lite inledningsvis om man behöver mycket utrustning eller om leder är utrustade med bultar. I Skaraborg, som på många andra ställen, varierar det i högsta grad. Här finns traditionell och naturligt säkrad klättring där man får lägga egna säkringar (kilar m.m.) och den mer moderna sportklättringen som säkras med borbult. Dessa två stilar, ”trad” och sportklättring, får ibland stå som motpoler till varandra. Men i Skaraborg finns det flera områden och väggar där trad och sportklättring förekommer sida vid sida. Lederna har helt enkelt klättrats i den stil som man tycker passa för just den leden. Den typen av tänkande har också gjort att leder har gjorts med en blandning av naturliga säkringar och borbult. Det kallas då för *mixad klättring* (inte att förväxla med isklättring på is/klippa...). Det ska tilläggas att detta inte är unikt för just Skaraborg men olika metoder har i alla fall fått plats och förekommer med variation.

Att läsa ledbeskrivningen

Lednamn. 7- (nat.) 12m. *Börje Berg 1994, FF; Rune Modigh 2004.*

I beskrivningen brukar det vara lite fritext som beskriver karaktären av leden, om den är välsäkrad, svårsäkrad (kräver skicklighet i att lägga kilar) eller dåligt säkrad och seriös (ett fall ger konsekvenser). Här menas att Börje etablerade leden med en förstabestigning men klarade inte att friklättra den. Den blev istället friad av Rune som knep första fribestigningen (*FF*) ett par år senare.

Efter lednamnet anges graden och inom parentes vilken av de tre metoderna som används:

nat. = Naturligt säkrad.

mix. = Mixad (naturligt och borbult).

bb. = Borrbult (naturliga säkringar ej nödvändigt, men tydligen borbult...).

Ibland anges också längden på leden i meter (m).

Förstabestigaren anges i kursiv stil med årtal. Om den etablerade leden inte fått någon fribestigning anges det i beskrivningen. Den första fribestigaren anges *FF* då det inte var vid förstabestigningen. Har leden bara klättrats på topprep står det (topprep).

Access och tillgänglighet

Access betyder hur tillgängligheten till klippor och områden är. Det är inte självklart att man får klättra överallt och ibland kan klättrares beteende störa markägaren eller omkringboende. Bilar, buller och bajs från klättrare kan ställa till med stora problem. Därför handlar access mycket om vad man som klättrare måste tänka på för att få klättra överhuvudtaget. Det finns mycket information om vad som gäller på olika ställen i förare och på Svenska Klätterförbundets hemsida (accessdatabasen). Vid varje klätterområde i den här guiden står det anvisningar om vad som gäller med avseende på access.

Risker

Förutom de risker som alltid finns vid klippklättring då man är högt upp och kan falla i backen, så finns det vid varje klippa särskilda risker att ta hänsyn till.

På Billingen och andra platåberg med diabas som bergart så är det oftast fast klippa för grepp, steg och säkringar. Men bitvis kan diabasen vara svår att säkra i eftersom den kan vara lös och ha dåligt fäste för block. Stora och små block har lossnat och en del leder kan ha större risker. Det anges oftast i ledbeskrivningen om leden är särskilt utsatt.

Vid Billingehus, Ryds grottor och Borgehall så har det att folk ovanför klippan som inte tänker på att det finns folk nedanför. Tyvärr händer det att folk inte kan motstå att kasta ner sten och annat för sakens skull. Med andra ord: använd hjälm!

Topprep och utrustning

Vid topprepsklättring är ett längre statiskt rep på 10- 20 m ofta att rekommendera till ankaret (t.ex. Borgehall). På vissa ställen (Billingehus, Kroksjön) finns det ankare på många leder och där räcker ofta ett par slingor för att sätta topprepsankare.

Borrbultar

De borrbultar som sitter är på bl.a. Billingen oftast s.k. limbult (kemankare) utan lös hängare. Limbulten är den starkaste typen av borrbult. En fördel är att slippa lösa hängare som kan lossna eller vridas av från bulten. Man kan fira av från den med repet direkt i öglan. Diametern på godset är tillräckligt tjock (10 mm) för att inte skada repet. Vanliga expanderbultar förekommer också och oftast är de satta i samband med förstabestigningen.

Ankare

Ett ankare består vanligtvis av två limbultar som sitter tätt placerade. Kätting används sällan eftersom det är mer ”skrot” att underhålla och dessutom så syns ankaret mindre utan kätting.

För firning från ett kemankare anses det vara utmärkt med två bultar som sitter ca 10-15 cm ifrån varandra. Då man trär repet genom båda bultarna fungerar den andra bulten som back- up alldeles intill.

Då man toppar så spar man på bultarna och repet om man förlänger ankaret med egna karbiner och slingor genom jämvikt. Gör det!

Bult

Vanliga bultar, standardbult, eller *pitonger* som det ibland kallas, används allt mer sällan (som man slår in och sen ut igen...). Men de förekommer som fasta säkringspunkter på vissa leder. Då de används bör man komplettera med en annan säkring när det är möjligt. Man kan nämligen inte bedöma en vanlig bults hållfasthet i berget utan hammare. Det ska samtidigt sägas att det inte är snyggt att slå in bult på redan etablerade leder som bestigets fritt eller utan hammare.

Retrobultning

Bulta inte leder som redan är bestigna. Det är upp till förstabestigaren att besluta om och hur en led ska ha borr-bult eller andra bultar som hjälpmedel. Andra får sedan finna sig i att leder klättras i olika stil men det är förstabestigningen och förstabestigarens val som är avgörande. Sen kan det vara så att förstabestigaren tillåter förändringar på leden i efterhand, men då måste sådant godkännas med denne.

Att göra en nytur: ett projekt

Innan man börjar rensa bort lava och mossa för att klättra på en klippa så måste man ha tillåtelse av markägaren. Det samma gäller då man ska borra för bultar. Det är inte alltid som förberedelserna ryms inom allemansrätten, vilket många tycks tro. Vid flera klippor råder det totalt förbud mot rensning och bultning på grund av naturreservat etc.

Om du hittar en klippa som du vill klättra på men som inte är med i denna förare så är det lämpligt att rådgöra med accessansvariga i Billingens Klätterklubb (se hemsida) om hur man ska gå vidare.

När arbetet med den nya leden är igång så brukar man tala om *projekt*. Projekt är ofta personliga och syftet är (oftast) att göra den första bestigningen av leden. Det kan vara svårt att hålla andra borta från leden när den väl är rensad. Det man kan göra för att markera sitt projekt är att sätta en röd slinga i en bult eller en borste i en spricka. Tyvärr så kan detta dra till sig mer nyfikenhet och andra som knackar på. Led ditt projekt så fort du kan!

Hur länge man får hålla på ett projekt är ganska oklart och varierande runt om i landet. En del menar att projektet är reserverat så länge man aktivt jobbar på det. Andra menar att det bör ges en säsong. Det finns också de som menar att man inte kan reservera leder

överhuvudtaget. Hur som helst så borde det finnas tillräckligt med andra leder som alternativ till just de utmärkta projekten, för ännu har ingen klättrat allt i Skarborg!

Förstabestigningar

Den första fribestigningen av leder har av olika anledningar fått prestige inom klättring. En led är fribestigen då den har bestigets utan att utrustning (kilar, bultar etc.) belastats som hjälpmedel för att ta sig upp. Då säkringspunkter belastas betraktas det som aid. En ren fribestigning innebär att ta sig upp från backen till standplats utan att utrustningen belastats överhuvudtaget. Topprepsklättring belastar inte utrustningen i sig men rep uppifrån betraktas inte som fribestigning. På de flesta leder anges vem som är förstabestigaren. Vanligen är det den första fribestigningen som anges eftersom det är själva poängen med friklättring.

Isklättring, yxor och stegjärn

Lämna leder för isklättring ifred från att borstas för klippklättring eftersom mossa och annat behövs för att leda vatten och för att isen ska binda fast på klippan. ”Torrlätra” inte på leder för klippklättring eftersom stegjärn och yxor repar och kan lätt förstöra små grepp och steg. Respekt!

Billingen

Billingen är ett av de västgötska platåbergen. Namnet Billingen lär komma från *tvilling* eftersom det egentligen är två tätt intilliggande berg och den naturliga delningen är där vägen mellan Skara och Skövde går. Billingen är det största platåberget i Västergötland till ytan men inte det högsta. Billingen mäter 299 m ö h och kan jämföras med Kinnekulle på 306 m ö h och Mösseberg på imponerande 327 m ö h.

Klättringen på Billingen är väl utspridd runt om hela berget men mest utvecklat är det närmare Skövde. På den västra sidan, mot Skara, är det fler soltimmar men på senare år har klipporna där besökts mer sällan av olika anledningar.

Platåbergen har en intressant geologisk profil på så vis att bergarterna skiftar tydligt i olika lager. Vanligen klättras det klippklättring på det övre lagret diabas. Lägre ner i lagren på kalkstenen klättras det också en del isklättring i gamla kalkbruk och stenbrott. Miljön runt berget är oftast väl bevuxen med löv och blandskog i näringsrik mark. Under sommaren kan mygg och knott vara ganska besvärande men det brukar ha lugnat ner sig under senare delen av juli.

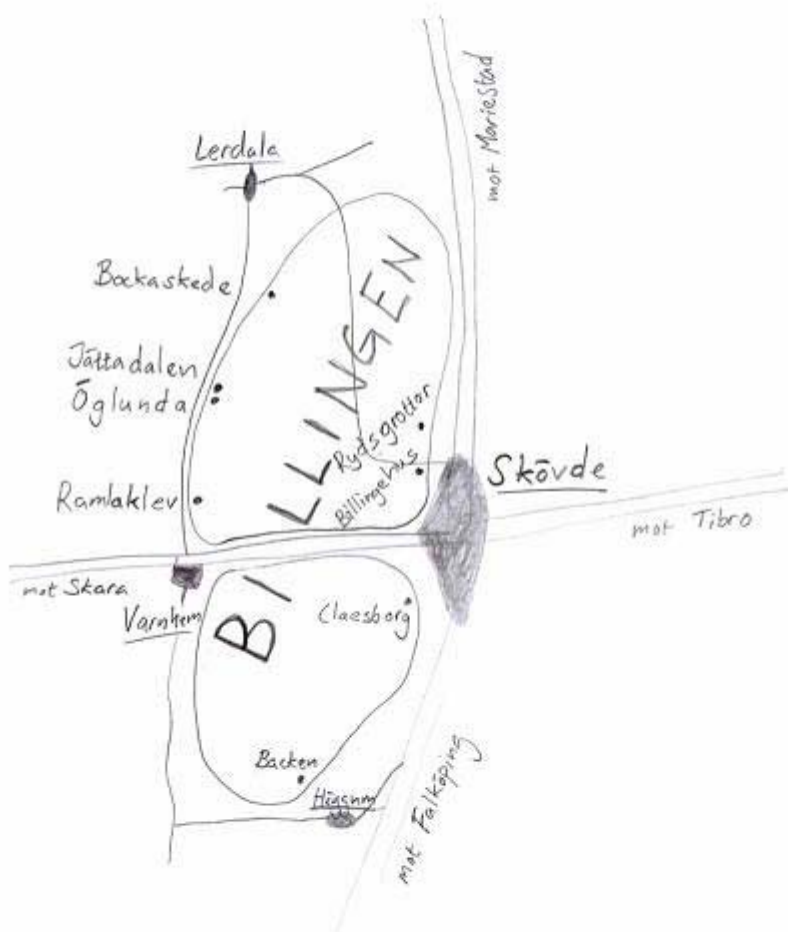
Klättringen och utrustning

Som vanligt gör man den bästa bedömningen genom att noga kolla på leden från backen innan man klättrar den. På en del leder så behövs lite större prylar och om det inte är uppenbart så står det i ledbeskrivningen. På Billingen och de andra platåbergen med diabas är det vanligt med parallella sprickor. Friends är användbart i alla storlekar upp till en stor knuten näve. TCU, eller riktigt små friends, kommer också ofta till användning. Till det klarar man sig bra med ett enkelt knippe kilar och slingor.

Lägg dina säkringar med omdöme. Diabasen kan vara av varierande kvalitet så det kan ibland vara lurigt att få till något riktigt hållbart. Oftast räcker det med att se sig om lite mer än vanligt. Titta, lyssna och känn på det du säkrar i. De mest klättrade lederna är hur fasta som helst men ibland är leder lite seriösare med lös klippa. Någonstans däremellan befinner sig de flesta lederna. Som compensation så kan man säga att den släta diabasen bjuder på att vara lite mer skonsam mot händer och fingrar. Här kan du jamma på stenhårt i sprickorna utan blodvite. Det är nog inte många gånger en ”jamhandske” använts för att bestiga Billingen! Hur som helst så kan du hitta riktigt rejäl klättring på Billingen.

KLÄTTRING PÅ BILLINGEN

↑ Norr

Callie Mystedt 2005

Klätterområden på Billingen.

Billingehus

Billingehus är en stor friluftsanläggning med hotell och stugby uppe på berget Billingen alldeles ovanför Skövde. Lite förvirrande kallas samma område också för Billingens fritidsområde. Här kan man göra det mesta i uteliv! Som klätterområde består det av väggpartier på bergskanten från Gamla liften vid Slalombacken i söder till det som kallas Leyonskogen ca 1,5 km norrut. Man tar sig lätt fram ovanpå berget på stigar och vägar.

Access Billingehus

Stora delar av Billingehus och Billingens fritidsområde ligger inom det planerade naturreservatet Billingekleven. Reservatet sträcker sig utmed bergskanten från Strupen i söder till Asfaltsverket vid Ryds grottor i norr.

Det är bara tillåtet att klättra på de etablerade lederna i reservatet. De etablerade lederna är på väggarna vid Strupen, Motörheadväggen, Amarett väggen, Stora väggen och i Leyonskogen.

Nyrensning, gallring, röjning eller annan åverkan på växtlighet på klippväggen eller runt om är inte tillåtet. Vidare så är det inte tillåtet att borra, tälta, hugga ved från döda och levande träd. Med andra ord så är det uteslutet att rensa fram ytterligare nyturer. Det kan bli aktuellt med klätterförbud under vissa perioder av året om naturvårdsförvaltaren bedömer det som nödvändigt.

Respektera naturreservatets föreskrifter och de goda relationer Billingens Klätterklubb och naturvårdsförvaltaren (Skövde Kommun) byggt upp.

Vägbeskrivning till Billingehus

Från Skövde syns Billingehus tydligt på Billingen med hotellet ovanför slalombacken. Från Badhusrondellen på Vadsboleden är det skyltat till Billingehus. Vadsboleden går rakt genom Skövde och mot Mariestad och Skara.

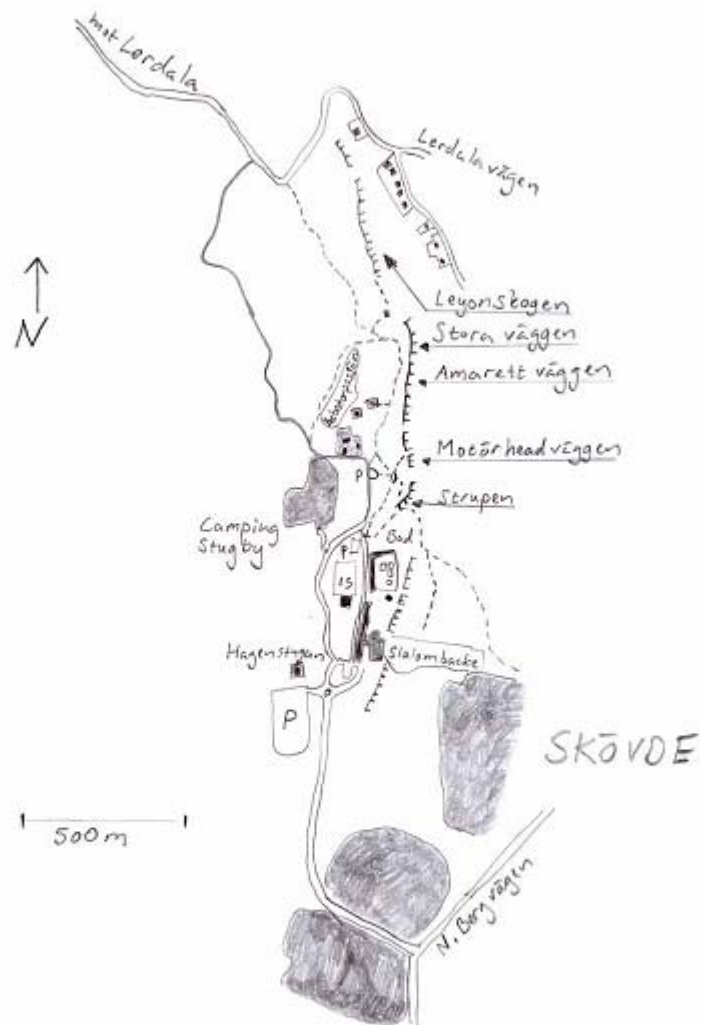
Från Skara och Falköping kommer man till Hallenbergsrondellen. Åk därifrån mot Mariestad och Billingehus. Följ skyltning till Billingehus från Badhusrondellen

Från Mariestad kommer man till Rydsrondellen. Fortsätt mot centrum och följ skyltning till Billingehus från Badhusrondellen.

Från Tibro och Hjo kommer man till Mörkerkorset vid OK Q8. Fortsätt mot Mariestad och följ skyltning till Billingehus från Badhusrondellen.

Detaljerad vägbeskrivning till väggarna vid Gamla sittliften, Strupen, Motörhead, Stora väggen och Leyonskogen står under respektive rubrik. De utgår från parkeringsplatsen vid isbanan eller lilla parkeringen vid en utsiktsplats med mur av kalksten efter 200 meter från isbanan. Vanligtvis når man klippan ovanifrån.

KLÄTTRING VID BILLINGEHUS

Carle Nystedt 2005

Översikt på väggar vid Billingehus

Gamla liften vid Slalombacken

En gång i tiden kunde man åka sittlift över de branta klipporna. Korgarna var ganska knarriga och idag finns det inte mycket spår av den Gamla liften. Eftersom det sällan klättras här så är det uppvuxet och skogigt. Endast någon enstaka led är gjord men potentialen för nyurer är god. En del oavslutade projekt som lämnats finns sedan tidigare. Borde kunna bli hyfsat populärt om det blev fler leder. Det är lättåtkomligt med närheten till stan och parkering vid Billinge hus.

Tidigare ingick hela området norr om slalombacken i det planerade naturreservatet Billinge kleven. Men senare har planerna ändrats eftersom det finns andra planer av kommunstyrelsen för området. Sista ordet är ännu inte sagt. Utvecklandet av nya leder bör ske med försiktighet till alla beslut är klara om gränserna för reservatet Billinge kleven

Klippan är inbjudande och potential för 10-20 m långa leder. Inte så tydliga pelare som vid *Stora väggen* men en flera öppna väggar på kompakt klippa. Många fina linjer väl samlat så det kan bli fina leder. Dessutom verkar det inte lika mossigt som vid andra ställen.

Access Gamla liften

Gå inte i närheten av St. Lukas kyrkas panoramafönster som är riktade mot utsikten över klippan. Man syns inte från kyrkan då man står alldeles ovanför klippan men det är bara 20 meter till kyrkan. Ge lugn och ro åt kyrkans besökare!

Vägbeskrivning Gamla liften

Lederna ligger på höger sida om slalombacken nerifrån set där den gamla sittliften gick (ca 50 m in i skogen). Väggen där man klättrar ligger direkt nedanför kyrkan. Man tar sig enklast dit genom att gå ner för slalombacken som ligger mellan badet, kyrkan och hotellet. Gå in i skogen mitt i backen där den korta liften slutar. Gå inte mot klippan utmed kyrkans panoramafönster. Promenad fem minuter från parkeringen vid isbanan.

Ca 50 m in i skogen från slalombacken går följande led.

Röda vanten. 4 (nat.). 15 m. Jonas Jandler 1996

Klättra på en utskjutande och uppbruten pelare med lite hyllor. Längst upp kanske du hittar den röda vanten? Pelaren ligger höger om en öppen vägg med två övergivna projekt (sprickor).

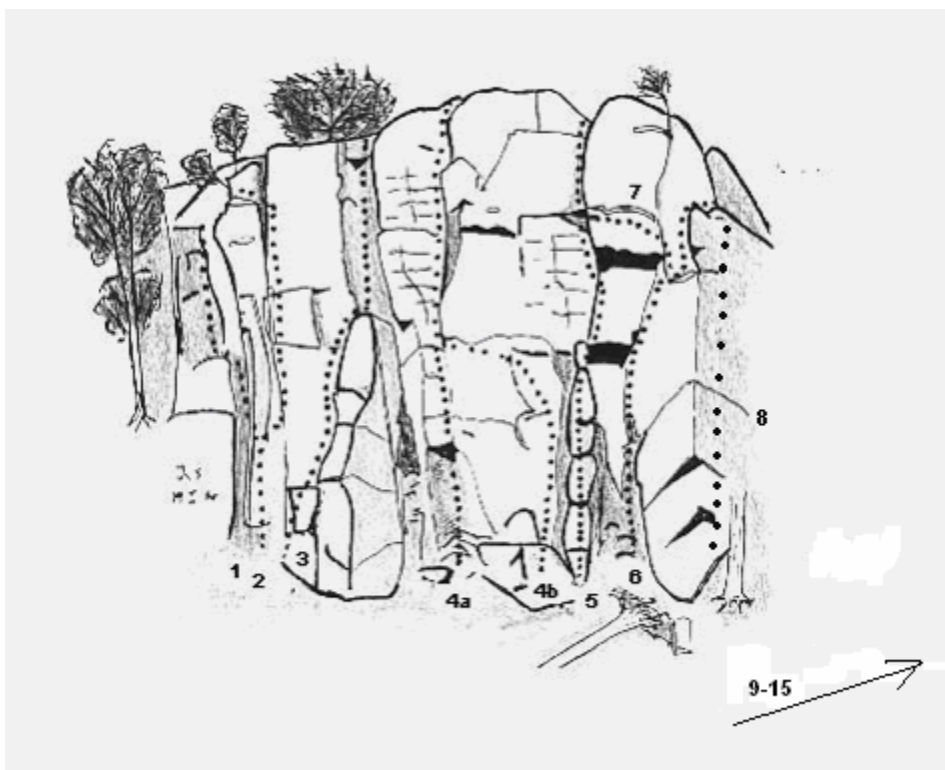
Strupen

Strupen är den branta och smala vandringsstigen upp på Billingen från stan som har använts sedan urminnes tider. Vid sidorna av stigen står klippväggarna rakt upp där det är som smalast. Lederna går inte utmed stora stigen utan längre ner där den svänger och där väggen är högre. Klippan är ca 10 m hög och har ett öppet läge med förmiddags sol som gör att det torkar lite snabbare efter regn. Lite löst kan det vara bitvis men om man säkrar med eftertanke så går det bra. Tänk på att hålla en låg profil och var trevlig mot förbipasserande. Väggen ligger intill en populär vandringsled.

Vägbeskrivning Strupen

Från parkeringen vid Billingehus isbana går en markerad promenadstig brant ner mot stan och Slalombacken. Gå ner på denna i ca 150 m. På vänster sida i en kurva med ett staket ligger väggen öppet.

Alternativ: Gå stigen norr ut (markerad med orange färg) mot skyltningen för *utsiktsplatser, vandringsled* och *Ymsingsborg*. Efter 200 m når man utsiktsplatsen med mur av kalksten (bra parkering). Gå ner för en liten trappa och följ en liten stig söder ut (höger) utmed höjden. Efter ca 150 m är man ovanför Strupen. Nedstigning till höger set uppifrån.

Strupen: Ett firningsankare sitter ett par meter ovanför klippans kant.

- 1. Tonsilla. 4 (nat.). 8 m.** *Jonas Jandler. Magnus Danielsson 1997*
I väggens vänstra del går en lättare led förbi två hyllor och in i ett hörn.
- 2. Tonsillus. 5- (nat.). 10 m** *Jonas Jandler. Magnus Danielsson 1997*
Gå på pelaren med massor av grepp och runda kanten till höger och följ sprickan till topps. Fin klättring på klämda block runt sprickan som kan säkras bra med omtanke.
- 3. Bronkospasm. 5 (nat.). 10 m.** *Magnus Danielsson. Jonas Jandler 1997*
Lärorikt med lite bökigt hörn och några suspekta kilade stenar på slutet. Säkra med omtanke!
- 4a. Epiglottis. 7+ (nat.). 10 m.** *Magnus Danielsson. Björn Åkesson 1997*
Rakt upp genom taket på små grepp och vidare till fingersprickan och ett långsmalt dieder. Seriöst insteg (osäkrat). Mycket fin!
- 4b. Epiglottis variantinsteg. 6+ (nat.). 12m.** *Magnus Danielsson. Björn Åkesson 1997*
Klättra blockpelaren på *Laryngospasm* i ca tre m och travers i sprickan v in på *Epiglottis*.
- 5. Laryngospasm. 6/6+ (nat.). 10 m.** *Magnus Danielsson. Björn Åkesson 1997.*
Klättra den suspekta blockpelaren till takets vänsterkant och vidare rakt upp i sprickan.
- 6. Vena Jungularis. 6- (nat.). 10 m.** *Magnus Danielsson. Björn Åkesson 1997.*
Börja till höger i en djup formation. Runda överhängen på höger sida och ut på kanten.
- 7. Lingua. 6 (nat.). 12 m.** *Magnus Danielsson. Jonas Jandler 1997.*
Variantutsteg av *Vena Jungularis*. Från hyllan på *Vena Jungularis*; gå vänster ovanför överhänget till *Laryngospasm*.
- 8. Intubation. 7 (bb.). 10 m.** *Magnus Danielsson 2004*
Väggklättring på den tydliga pelaren höger om *Lingua*. Mycket fin!
- 9. Käkleden. 5+ (nat.). 8 m.** *Jan Leyon 2002.*
Leden går inne i skogen ca 10 meter höger om de ”latinska” lederna. En fin men kort spricka i en liten dieder högre upp i slutningen.

Följande tre leder går vid den första tydliga pelaren ca 10 meter in i skogen mot Motörheadväggen efter den öppna väggen vid Strupen. Pelaren är faktiskt fristående och mellan pelaren och väggen går leden Nybörjaren.

10. Nybörjaren. 4 (nat.). 8 m. Johan Rosander 1997.

Den mest logiska vägen upp på pelaren är kaminen mellan pelaren och väggen. Välsäkrad.

11. Läkerol. 7 (bb.). 8 m. Projekt Calle Nystedt

Kort men trevlig led på kanten av pelaren som syns då man kommer från väggen vid Strupen.

12. Fisherman's Friend Grad? (mix.). 8m. Projekt Calle Nystedt

Två meter höger om *Läkerol*. Tunn klättring på små grepp upptill. Säkra med friend i handstorlek på slutet men i övrigt borbult. Ankare.

Följande tre leder går på nästa tydliga pelare ca 20 meter in i skogen efter den öppna väggen vid Strupen. Det finns firningsankare uppe på pelaren (vid utsteg) som dock är bökigt att nå ovanifrån.

13. Chippa efter luft. (nat.). 10 m. Marcus Forsell 2004.

Diffus spricka i starten som leder till ett utmärkande men trångt hörn. Vidare med tunn spricka i övre delen. Leden går på vänstersida av pelaren.

14. Namn?. 6+ (nat.). 10 m. Johan Rosander (topprep) 2002, FF; Marcus Forsell 2005.

Fin och brant spricka i en formation mitt på pelaren.

15. Namn???. 6+ (nat.) 10 m. Marcus Forsell 2005.

Ett par meter höger om ovanstående led går denna fingersmala spricklinje med lite block i starten.

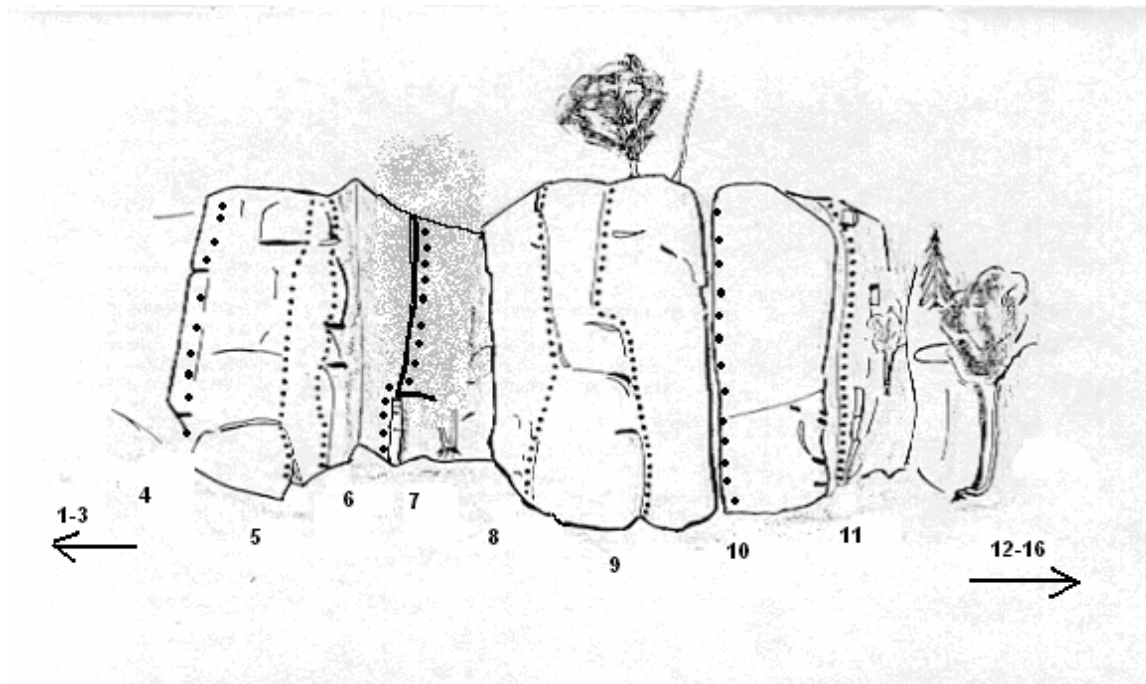
Motörheadväggen

Fina leder som kanske inte är lika tuffa som namnen låter. Här finns en blandning av sportklättring med ankare och rent naturligt säkrade sprickor som det är lätt att fixa ankare till med statiskt rep. Lederna är trevliga och ligger samlat i lite skogigare miljö. Klippan är ca 10 meter hög.

Vägbeskrivning Motörheadväggen

Från parkeringen vid Billingehus isbanan går man stigen norr ut mot (markerad med orange färg) mot skyltningen för *utsiktsplatser*, *vandringsled* och *Ymsingsborg*. Passera en utsiktsplats med mur av kalksten efter 200 meter till (bra parkering). Från utsiktsplatsen går en liten stig in i skogen vid eldstaden och stembordet. Följ den snett neråt i ca 100 m (mot norr). Kliv ner i en kort kamin (lätt) vid en jättestor gran. Vid granen är utsteget på leden *Rollatorgänget slår tillbaka*.

Nedanför bergskanten går en enkel stig mellan Strupen och Stora väggen. Motörhead väggen ligger mitt däremellan. Lederna beskrivs från vänster med början vid en tydlig pelare. Mellan *Speedfreak* i söder och *Rollatorgänget...* i norr är det ca 50 meter.

Motörheadväggen

Följande tre leder går på en pelare i södra delen och de är inte ritade på topon.

1. Speedfreak. 5+ (nat.). 10 m. Calle Nystedt 1998.

Spricklinjen på vänster sida av en tydlig pelare. Möjligen lite svårsäkrad i början.

2. Stay Clean. 7 (topprep). 10 m. Topprepsprojekt av Calle Nystedt

Insteg vid utkanten av pelaren vid ett litet tak. Svårt att undvika *Ace Of Spades* men utsteget är ute på kanten. Ganska uddlös och sökt linje... Osäker grad.

3. Ace Of Spades. 5+ (nat.). 10 m. Projekt av Calle Nystedt

Tydlig spricka som bitvis är off-width. Löst block under överhänget. Standplats i trädet.

Följande leder går på det ligger i mittenpartiet och är inritade på topon.

4. Steal Your Face. Grad? Projekt av Calle Nystedt

Den tunna sprickan till vänster på väggen vid *The Chase*...

5. The Chase Is Better Than The Catch. 8- (bb.) 10 m. Magnus Danielsson 2000

Intensiv vägglättring efter en fingerspricka där man kan lägga något eget, resten borrbultat.

6. Overkill. 7 (bb.). 10 m. Magnus Danielsson 2000

Övre delen går på kanten och genom de små taken. Spektakulär och teknisk klättring.

7. We Are The Road Crew. 6- (topprep). 10 m. Calle Nystedt 2005

Högre upp i slutningen på en tydlig kant/arête med ett tak i starten. Trevlig och teknisk.

8. Bomber. 7- (bb.). 10 m. Calle Nystedt 2000

Brant start vid en avrundad formation med "gå på" klättring. Överdelen följer en liten dieder.

9. Motörhead. 7 (bb.). 10 m. Calle Nystedt 2000

Insteg i ett litet hörn som kräver lite akrobatik.

10. One Track Mind. 6 (nat.). 10 m. Projekt av Calle Nystedt.

Stor spricka hela vägen upp till vänster om *Motörhead*. Camalot # 5 kan vara bra att ha!

11. Iron fist. 6- (nat.). 10 m. Calle Nystedt 1998

Handspricka runt kanten av väggen. Tydlig!

Ett tiotal meter mot norr vid nedstigningen ligger nästa samling leder (ej på topon).

12. Burner. Grad? (nat.). 10 m. Projekt av Calle Nystedt

Handspricka som går rakt genom ett tak i starten. Intressant klättring över lösa block.

13. No Class. 5 (nat.) 10 m. Calle Nystedt 2005

Led som undviker taket på *Burner*. Gå under taket till höger och vidare upp. Rolig över lösa block som man inte ska säkra bakom.

14. Shine. 5+ (nat.). 10 m. Calle Nystedt 2005

Startar på lilla väggen vänster om *Rollatorgänget*... Samma utsteg som *No Class*.

15. On Your Feet Or On Your Knees. 5 (nat.) 10 m. Calle Nystedt 2005

Den trånga kaminen som hänger över till vänster om taket på *Rollatorgänget*...

16. Rollatorgänget slår tillbaka. 8- (bb.) 10 m. Magnus Danielsson 2002

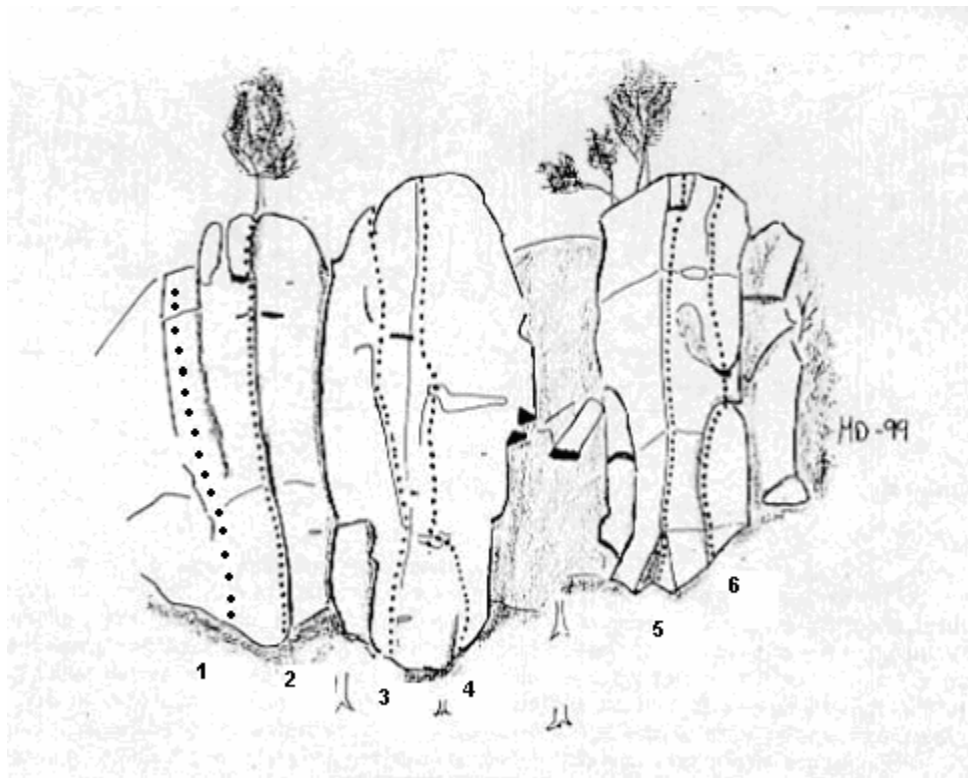
Tung led på små grepp genom det stora taket vid nedstigningen.

Amarettväggen

Amarett väggen är en förlängning av Stora väggen men utmärker sig med sina markanta diabaspelare. På pelarna går det fyra fina leder med öppen klättring. Intill på en inte lika tydlig pelare går två leder med inte lika öppen klättring. En kamin och en off-width som är ganska ihållande.

Vägbeskrivning Amarettväggen

Amarettväggen ligger alldeles intill Stora väggens södra ända. Man hittar lättast till Amarettväggen genom att gå via Stora väggen. Men det finns genvägar som dock kan vara svår att hitta. Då du går mot Stora väggen från Billingehus och snart är framme så går man av stigen ca 20 meter innan ett staket och en rastplats på motsatta sidan. Gå rakt ner mot bergskanten på en liten stig ner i en brant klyfta (bred kamin) och fortsatt åt vänster utmed bergväggen.

Amarettväggen

1. Jam igen. Grad? (nat.). *Paul Götenmark projekt*

Spricklinje två meter vänster om *Helt off* som blir större hela vägen och slutar som kamin.

2. Helt off. 6- (nat.). *Calle Nystedt 1999.*

Klassisk off-width som verkar kunna svälja det mesta.

Det är möjligt att komma upp på baksidan av pelaren för att sätta topprep på Kaskadör och PRO:s hämnd via en borbult och ett häv.

3. Kaskadör. 7- (bb.) 18m. *Calle Nystedt 2003.*

Insteg ute på pelaren och sedan utmed kanten och en tvär rundning åt vänster innan toppen.

4. PRO:s hämnd. 7 (bb.) *Magnus Danielsson 2000*

Tunt insteg med små grepp och trevligt balanskrux i mellandelen. Två ankare, ett ovan kanten och det andra på väggen under kanten.

5. Amaretten. 8 (bb.) *Magnus Danielsson 2001*

Läcker arête upp och lilla överhänget på högersidan. Gemensamt ankare med *Stoneground*.

6. Stoneground. 7 (mix.). *Jonas Jandler 2000*

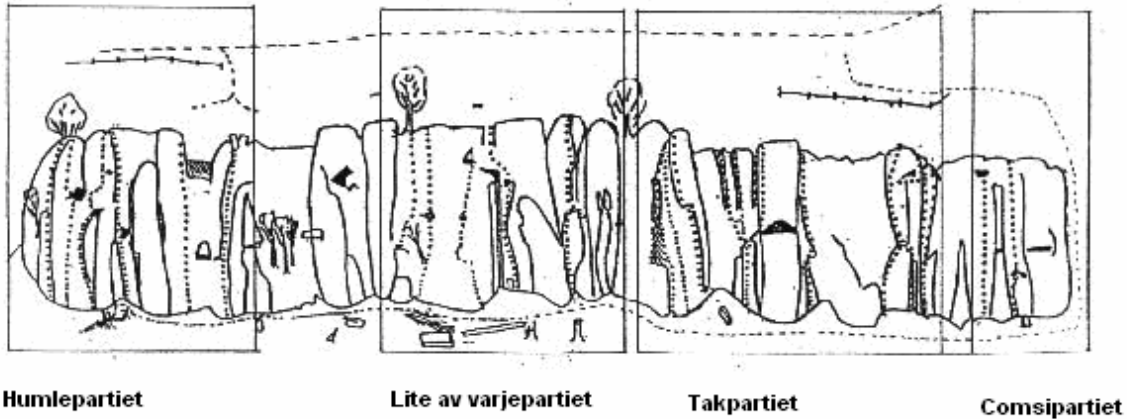
Här möts trad och sportklättring! Insteg i stor spricka (camalot # 4) och genom taket mot borbultarna.

Stora väggen

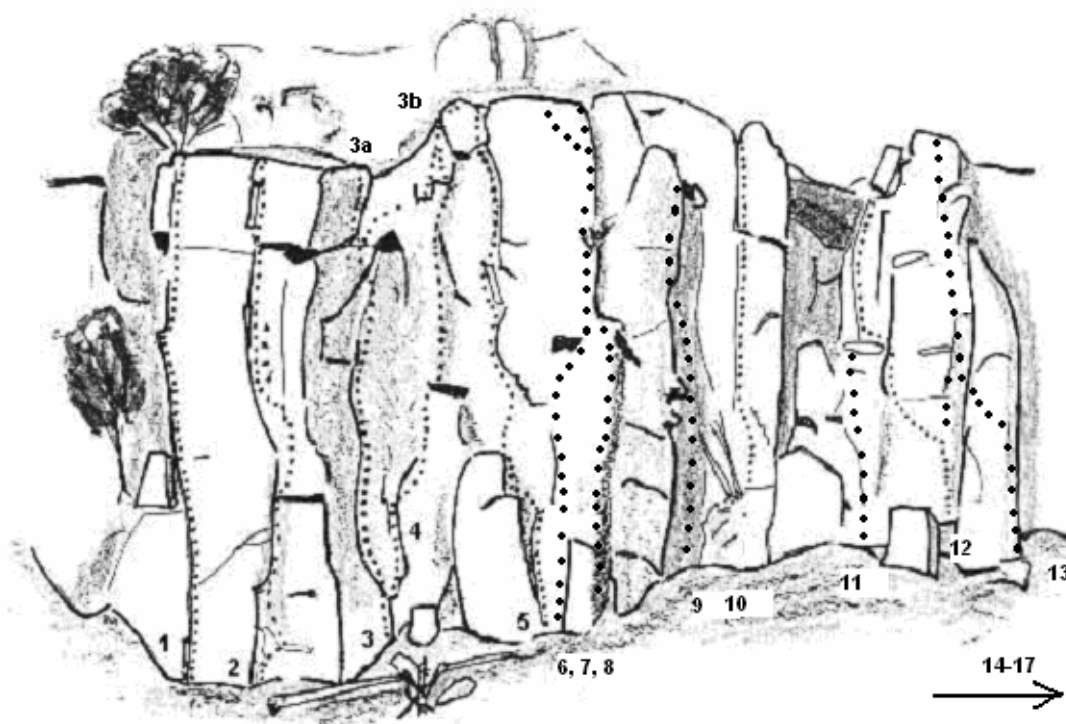
Stora väggen består av flera små väggpartier med pelare som skjuter ut från berget. Här är klippan som högst vid Billingeus. Lite svårorienterat och komplex terräng men många och varierande leder. Välj bland över 50 leder och varianter. Många har bultat ankare och ett par slingor räcker ofta för ett topprepsankare. Håll uppsikt över dina prylar. Stölder har skett ovanför klippan.

Vägbeskrivning Stora väggen

Stora väggen ligger nedanför den asfalterade promenadstigen runt Åsbotorpssjön som ligger ovanför bergskanten. Från parkeringen vid Billingeus isbana går man stigen norr ut (markerad med orange färg) mot skyltningen för *utsiktsplatser, vandringsled* och *Ymsingsborg*. Passera en utsiktsplats med mur av kalksten efter 200 meter (bra parkering) och följ stigen i ytterligare ca 350 meter. Strax innan stigen böjer kraftigt, från bergskanten åt vänster/väst, viker man av från den asfalterade stigen mot bergskanten på en liten stig. Vid det gröna staketet befinner man sig ovanför Stora väggen. En nedstigning med rep finns i skogen ca 50 meter norrut. Den första led man stöter på är då *Leyonkungen*.

Översikt Stora väggen

Humlepartiet

Lederna beskrivs från vänster till höger nerifrån sett (motsatta hållet från nedstigningsrepet).

1. Hoka- hey. 5+ (nat.). Magnus Danielsson 1998

Fingerspricka i starten till en tydlig hylla på mitten. Utsteg på kanten och upp till björken har få säkringsmöjligheter men fin klättring. Mossig i starten.

2. Dustbuster. 7- (nat.). Magnus Danielsson 1998

Häv upp till en hylla och vidare i fingersprickan i dieder. Passera en kort slabb, runda en kant åt vänster och utsteg i handsprickan vänster om taket. Fin och gåpåigt, bitvis långt mellan säkringarna. Ankare på hyllan.

3a. Humle. 6- (nat.). Magnus Danielsson 1996,

Den tydliga handsprickan upp till vänster om ett tak (härifrån fortsätter *Fegisen*). Kliv rakt ut åt höger över taket, där det är luftigt och löst block, fortsatt i fingersprickan.

3b. Fegisen. 5+ (nat.). Calle Nystedt 1999.

Utstegsvariant av *Humle* som är lättare via stor spricka (stor friend) och rakt upp till hylla vid *Dustbuster* (ankare).

4. Kylskåpet. 7 (bb.). Magnus Danielsson 2003, FF; Simon Jonegård 2004

Teknisk klättring utmed en pelare. Fin. Ankare med kätting mitt på väggen.

5. Dumle. 7- (nat.). Magnus Danielsson 1996

Insteg i en hörnformation med små sprickor (här har ett stort block rasat) och upp i en dieder som blir lite överhängande. Fortsätt i pumpande sprickor till det utsträckta utsteget. Ankare.

6. Två små troll. 5+ (nat.). Jan Leyon 2004.

En bit upp mellan *Dumle* och *Kapten Bäckdals skafferi* går en tunn spricka i ett litet hörn som går till ett tak. Gå sedan höger och upp i samma utsteg som *Kapten*... Variant utsteg åt vänster mot *Dumle* i en handspricka (6).

7. Kapten Bäckdals skafferi. 5+ (nat.). Jan Leyon 2004.

Kaminen hela vägen på vänster sidan av *Subbskaftet* och kliv upp på pelaren som utsteg.

8. Subbkamin. (nat.). Öppet projekt.

Bisarr led där man klättrar igenom berget! Börja med kaminen på vänster sida av *Subbskaftet* och sedan in, bakom och igenom, till andra sidan och titta ut under överhänget. Utsteg i sva- diedern. Många snackar om det men ingen verkar ha gjort hela...

9. Subbskaftet. 7+ (bb.) Marcus Forsell 2002

Borrbultad led på utsidan av den fristående pelaren. I överdelen viker leden ut på vänstra kanten med teknisk "bananklättring". Fin!

10. Dekadans. 6 (nat.). Calle Nystedt 2002

Insteg vid en hylla en bit upp höger om *Subbskaftet*. Starta med de tunna sprickorna till vänster. Tydlig utsteg med tung handspricka rakt upp. Ankare.

11. Sorken direkt. 5 (nat.). Calle Nystedt 2005

Insteg vänster om Sorken på ett litet sva med ett dieder som blir brantare.

12. Sorken. 4 (mix.). Calle Nystedt 1998

Enkel led med bra och stora säkringsmöjligheter. Insteget är på en litet vägg i botten av pelaren där *Sorkryggen* går ovanför. Följer sprickor via hyllor snett åt vänster. Avsluta på en brant pelare (en borrbult) höger om ett överhäng. Andra varianter av utsteg är möjliga.

13. Sorkryggen. 7- (mix.). Calle Nystedt 2005

Annorlunda led med alpin smak på klippryggen höger om *Sorken*. Många borrbultar men friend i finger/hand storlek kan behövas. Ett direkt insteg är möjligt från insteget av *Sorken*. Leden blir då grad 6-.

14. Rännstenshörnet. (nat.).

Hörnformation som kan klättras med olika svårighet och varianter. Bl.a. suspekt instegspricka med långsmalt block i. Dåligt rensad men bra för nedfirning (ankare). Flera har haft den som projekt men få har rensat...

15. Projekt: Victor Pernström Grad? (nat.).

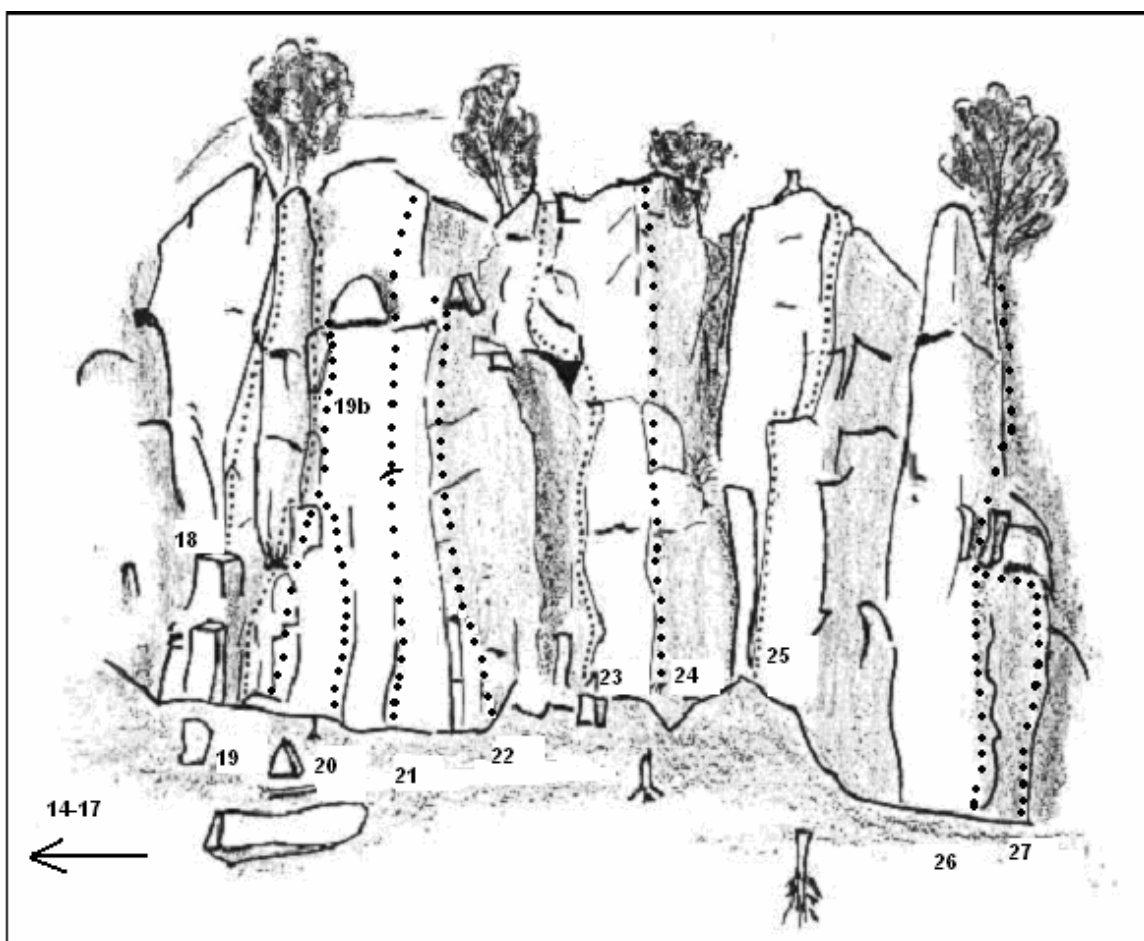
Lång led med varierande formationer. Insteg i tydlig kamin som blir till stor spricka. Fortsätt från toppen av blocket på en kort vägg med en tunn spricka, kliv upp i hörnet under taket, runda kanten åt höger och följ sprickorna till toppen. Variant: Insteg i handsprickan till höger om kaminen. Ankare vid Rännstenshörnet. Lång, välsäkrad och blivande klassiker!

16. Frimärket. (nat.). Öppet projekt

En liten vägg med små sprickor och ett ljust märke från en bevuxen hylla högre upp.

17. Projekt: Born To Rock. 7+ (bb.). Calle Nystedt

Borrbultar på en liten vägg 10 meter vänster om Ta i trä och Djungel. Fingrigt på små grepp.

Lite av varje partiet

18. Ta i trä. 4+ (nat.). Magnus Danielsson 1998

Dieder en bit upp via starten på *Djungel*. Leden går mestadels på den högra väggen. Säkra med omtanke (lite löst).

19a. Djungel. 5- (nat.). Magnus Danielsson 1998,

Följ hörnformationer med sprickor hela vägen upp. Insteg i ett högerhorn.

19b. Tropiska tag. 6- (nat.). *Calle Nystedt 2005.*

Variant av *Djungel* direkt till höger. Rakt upp till stora hyllan och vidare ut höger till sprickan på väggens överdel.

20. Alien. 7 (nat.). *Calle Nystedt 2003.*

Överhängande handspricka som viker av åt vänster och in på andra hyllan på *Djungel* efter ca åtta meter. Fortsätt därefter på *Djungel*.

21. Borstad blästrad och skitren. 6+ (nat.). *Calle Nystedt 2003.*

Sprickor och hörnen med suspekt klippa. Tänka till hur du sätter säkringarna! Insteget vid ett block som sitter i väggen och ger bra grepp. Följ en liten dieder rakt ovanför till litet överhäng. Dra ut åt höger i sprickorna mot toppen via övre blockets högersida. Ankare på hyllan högst upp.

22. Blockvarning. 6+ (bb.). *Magnus Danielsson 1996 (topprep), Calle Nystedt 2003.*

Klättra utmed högersidan på den rundade kanten. Trevligt mantlingsproblem! Ankare 5 m under toppen. Rakare i sin sträckning än tidigare topprepsvariant.

23. Lite av varje leden. 6+ (nat.). *Magnus Danielsson 1996*

Fin och varierande led som startar med en handspricka upp till en brant vägg. Gå ut vänster på väggen över taket och fortsätt upp i kaminen. Långt mellan säkringarna på slutet. En riktig klassiker med pump. Ankare.

24. Småglinsfällan 7+ (mix.). *Magnus Danielsson - Projekt*

Tydlig, stor och fin spricka till hyllan (6+). Fira av eller fortsätt via borrskruvarna.

25. Halvan. 5 (nat.). *Magnus Danielsson 1996*

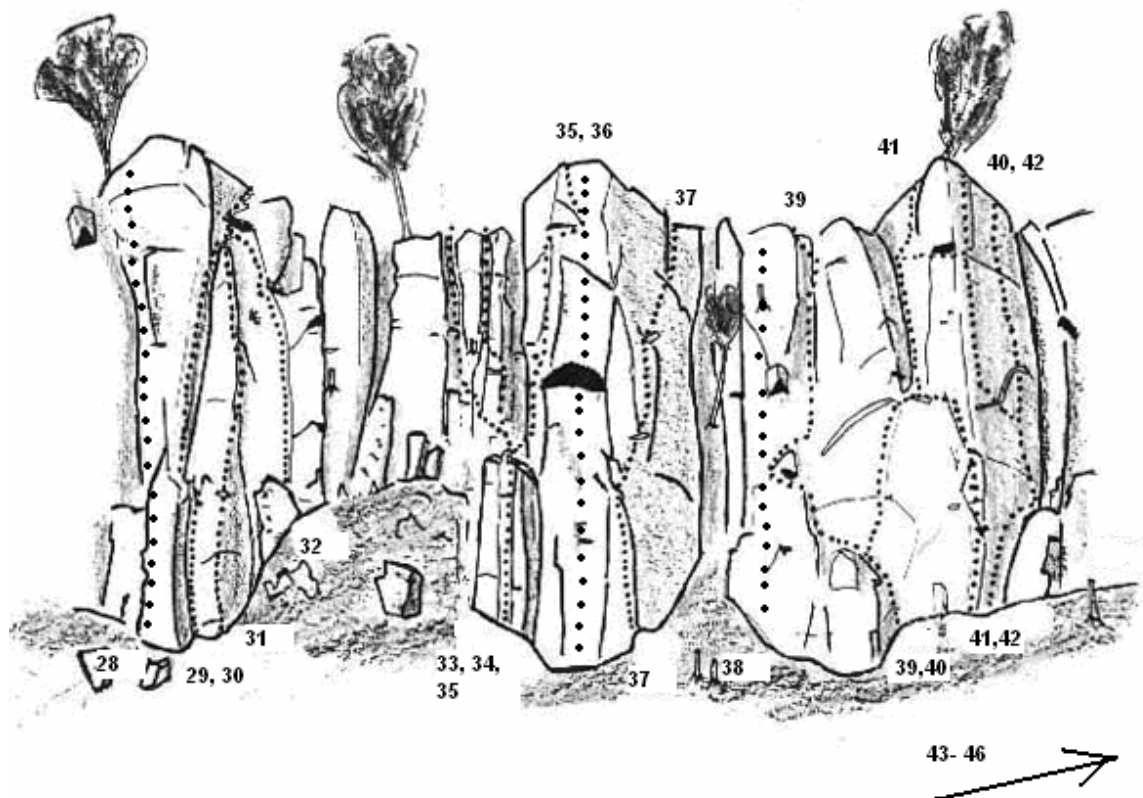
Längst in i försänkningen en bit upp i slänten börjar leden med lättare mossig klättring. Fin överdel i fingersprickan. Ankare ett par meter över kanten.

26. Gyllene Tider 6 (nat.) 25 m. *Jan Leyon 2004*

En riktig toppbestigning av den utmärkande pelaren med jätteblocket högst upp. Insteget följer en 10 meter lång jamspricka. Runda sen åt höger med lättare klättring som bl.a. säkras med mkt stora friends.

27. Goda tider. 5+ (nat.) *Jan Leyon 2004.*

Ett lite lättare insteg till *Gyllene tider* via tydlig spricka till höger. Runda överhänget åt vänster.

Takpartiet

28. Lex Maria. 5+ (mix.) Marcus Forsell 2004

Fint direkt insteg till Paula kommer snart på samma pelare som Jungfrun fast på motsatta sidan. Klättra vänster sida av pelaren som har tre borbultar. Ta med Friends. Ankare.

29. Paula kommer snart. 5- (nat.). Jan Leyon 2002

Utstegsvariant av Stickvarning genom att kliva ur kaminen halvvägs upp åt vänster. Fortsätt i sprickorna och gör utsteget på vänster sida av pelaren. Undviker m.a.o. borbultarna.

30. Stickvarning. 5- (nat.). Magnus Danielsson 1996

Leden går i mitten av pelaren med insteg i ett litet dieder. Följ den välsäkrade kaminen. Utsteget på höger sida av pelaren (som Jungfrun).

31. Jungfrun. 5- (mix.). Håkan Andersson 1998

Följ högra kanten av pelaren upp utmed lite sprickor som säkras med friends. Öppet och fint!

32. Diamint. 6- (nat.). Calle Nystedt 1996

Tydligt dieder med stor spricka som säkras med bl.a. stora friends.

33. Jordfräs. 4 (nat.). *Jonas Jandler 1998*

Hyllorna upp till den vänstra kaminen.

34. Mullvad. 4 (nat.). *Jonas Jandler 1998*

Insteg i sprickan på en liten brant vägg. Utsteg i den högra kaminen

35. Lång eller? 6+ (nat.). *Magnus Danielsson 1998.*

Fin led som kräver god säkringsteknik (TCU/små friends). Börjar i uppbruten terräng vid en kort vägg och går sedan upp i spricksystemet på pelarväggen till vänster om det stora taket.

36. Schottistaket. Grad? (topprep). *Öppet projekt*

Svårt tak med lite grepp. Rakt på hela vägen... En förbipasserande äldre dam berättade att i hennes ungdom brukade de ta med dragspelet hit och dansa schottis på plattan ovanför utsteget.

37. Kurs- etta. 4 (nat.). *Björn Åkesson 1998*

Insteget på höger sida av pelaren med det stora taket. Följ sprickorna, med lite löst runt om, till en hylla och dieder. Runda höger på väggen och in i kaminen. Borrultat topprepsankare, passar sämre som standplats.

38. Projekt: (nat.). *Christer Bratt*

Off-width sprickorna som leder in i en kamin som utsteg. Vänster om *Schwietzernöt*.

39. Schweitzernöt. 4 (nat.). *Calle Nystedt 1998*

Gå upp från höger till den stora stenbumlingen. Fortsätt upp i det djupa hörnet med hyllor. Avsluta åt vänster. Ankare för topprep.

40. I Dare You. 7 (nat.). *Magnus Danielsson 1996*

Tung fingerspricka med brant start. Korsar leden Byxis vid en hylla och fortsätter med ytterligare en tunnspicka upp till ett litet tak. Travers åt höger och runda kanten till toppsprickan (blocket på slutet kan vara löst...). Många TCU och små friends.

41. Byxis. 6- (nat.). *Magnus Danielsson 1996*

Insteg i en dieder och kaminformation med sprickor i. Tungt, men kliv ur den djupa formationen åt vänster mot hyllor och korsa I Dare You. Fortsätt upp i det djupa haket.

42a. Dans med balans. 7- (bb.). *Magnus Danielsson 1998.*

Börjar vid en sprickformation som leder till en bevuxen hylla. Teknisk på väggen efter hyllan som kräver engagemang ända upp till ankaret, som är ovanför kanten. Kan upplevas långt mellan bultarna på slutet. Knäsvaga kan ta med lite friends.

42b. Vaselin. 7+ (topprep). *Magnus Danielsson 1998.*

En topprepsvariant av Dans med Balans. Gå vänster från väggen vid den sneda listen ut till kanten och upp.

43. Mjölktanden. 6 (topprep). *Calle Nystedt 2004.*

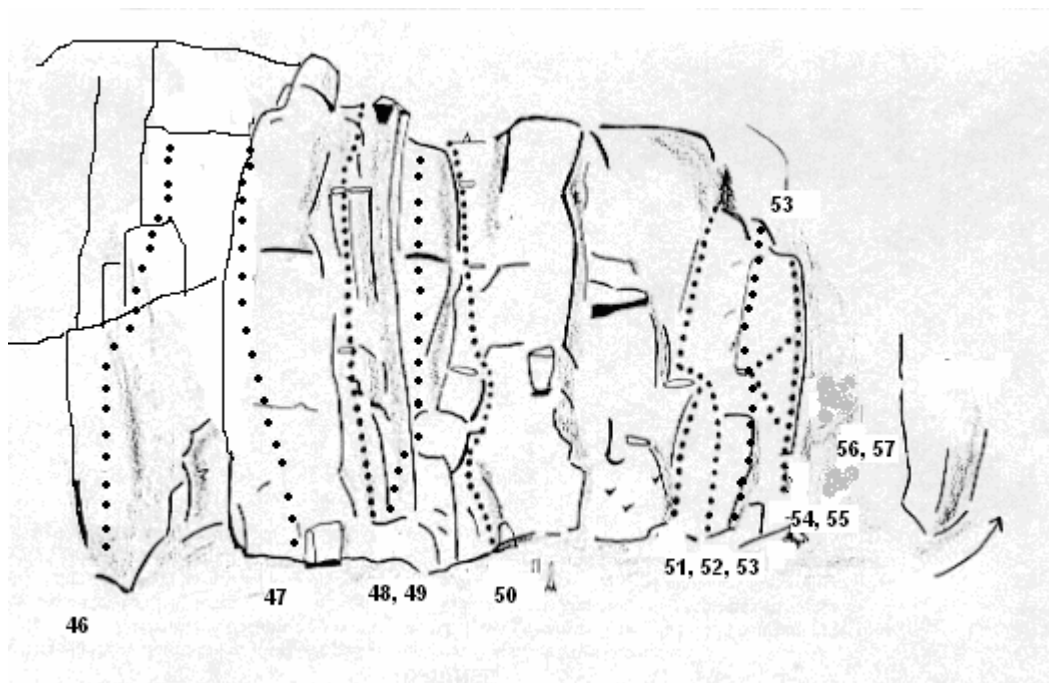
Dåligt säkrad väggklättring till hylla där sprickor leder till toppen. Löst block på slutet!

44. Slit och släp. 5 (nat.). *Paul Götenmark 2005*

Insteg två meter vänster om Bört bort bort. Jämn och fin led i sprickor med bra vila på mitten. Stor friend på slutet. Ett svårare insteg i tunnare snedspricka från höger är möjligt. Ankare.

45. Projekt: Bört bort bort. 7- (nat.). *Calle Nystedt.*

Insteg i vänsterkant på samma pelare som för Västgötklimax. Följ sprickan utmed kanten till hyllan på pelaren och åla dig sen in i kaminen ovanför. Lite lös men varierande klättring.

Com si com sa partiet

46. Västgötklimax. 5- (bb.). *Calle Nystedt 2003.*

Klättra högerkant av pelaren till stora hyllan som är halvvägs upp och vidare på toppväggen i en formation. Standplats i ankare på hyllan (bökgigt att nå ovanifrån). Vid topprepsklättring undviks pendelfall genom att repet går genom karbin vid sista bulten på pelaren.

47. Projekt 6+ (bb.). *Marcus Forsell.*

Väggklättring mellan Västgötklimax och Com si com sa. Tangerar Västgötklimax på slutet.

48. Com si com sa. 5 (nat.). *Jonas Jandler 1998*

Insteg i hörnformation åt vänster och upp i en fingerspricka till blandade sprickor och block. Bitvis lösa block. Ankare.

49. Ca va. 5- (nat.). *Jan Leyon 2001*

Klättra ute på pelaren höger om *Com si com sa*. Standplats i ankare på *Tre vänner*. Spektakulär, luftig och gåpåig klättring!

50. Tre vänner. 5+ (nat.). *Jonas Jandler 1998*

Insteg på bra grepp och lite sprickor. Löst och smuligt i starten men man är snart förbi det värsta! Avslutning i fint dieder med bra säkringsmöjligheter. Ankare.

51. Stackars Jack. 5 (nat.). *Jan Leyon 1999*

Några hyllor i starten men brant i en lurig spricka som är välsäkrad. Fortsätt till ett tydligt dieder med ett fastklämt block ovanför (bra grepp). Ankare.

52. Glad igen. 6- (nat.). *Jan Leyon 1999*

Ute på lilla väggen alldeles till höger om *Stackars Jack* går en fin instegsvariant. Tunn start.

53. Sofia. 4- (nat.). *Jan Leyon 2001.*

Samma insteg som *Leyonkungen* men viker direkt till vänster och upp utmed off-width sprickan till stora hyllan.

54. Leyonkungen. 5 (mix.). *Jan Leyon –2000*

Rundar vänster och tillbaka vid svårigheten från den delikata...

55. Leyonkungen direkt. 6+ (bb.) *Magnus Danielsson –2000*

Klockren arête upp. Ankare ovanför hyllan.

56. Off-route. 5 (nat.) 6 m. *Calle Nystedt 2005.*

Off-width sprickan på baksidan av pelaren för *Leyonkungen*. Insteg från den gamla nedstigningen. Kort men ändå fin.

57. Musse. 5+ (nat.). *Jan Leyon 1999*

På väggen i den gamla nedstigningen. Spricklinjen höger om en off-width.

Leyonskogen

Leyonskogen är klipporna som börjar 200 meter norr om Stora väggen. Här är det inte lika välbesökt och tradklättringen dominerar. Lite mer skog och lite mer äventyr, kan man säga. Många trevliga och välsäkrade leder i ”mellan registret”. Gott om träd nära utstegen för topprep på de flesta lederna. Ett längre statiskt rep behövs dock på vissa leder.

Vägbeskrivning Leyonskogen

Gå på den asfalterade gångvägen utmed bergskanten mot Åsbotorpssjön och passera Stora väggen i riktning mot norr. Ca 50 meter efter Stora väggen går en liten stig in i skogen åt höger (innan en större stig). Följ denna lilla stig mot norr i ca 200 m förbi ett vindskydd (efter 50 m) och vidare in i skogen förbi ett par myrstackar. Gå ner för sluttningen till klippan då den syns och du har de första lederna (*Jamaren*) framför dig.

Access Leyonskogen

Leyonskogen ligger också i naturreservatet Billingekleven. Tänk på att hålla låg profil och inte skrika högt åt varandra eftersom det stör de som bor i husen nedanför. Bevara den skogiga miljön. Gallring eller rensning av leder är inte tillåtet enligt naturreservatets föreskrifter.

1. Jamaren. 5- (nat.). 10 m. Jan Leyon 1999

Följ grova sprickan i ett brant hörn som tyvärr ofta är lite blött.

2. Lednamn? Grad? (topprep) 10 m.

En topprepsled på areten som är ett gammalt projekt. Lär vara svårt att säkra.

3. Lednamn? 7? (topprep) 10 m. Peter Lothigius 2000

Ett par m höger om *Jamaren* mitt på den släta väggen med ett par hyllor i nederdelen.

4. X1. 4+ (nat.). Jan Leyon 2001

Insteg direkt höger om den släta väggen i sprickor snett åt höger. Korsar nästa led på mitten, därav namnet.

5. X2. 4+ (nat.) Jan Leyon 2001.

Går snett åt vänster (korsar *X1*) och utsteg i bökgig kamin.

6. Projekt: Dröm fritt, men gör så gott du kan. (nat.). Calle Nystedt

En tunn spricka på väggen höger om *X2*.

7. Östväggen. 5 (mix.). Jan Leyon 2000

Följ tunna sprickan upp till ett par borrultar och utsteg rakt upp. Delikat men lite mossig!

8. Spagaten. 4+ (nat.). Jan Leyon 2000

Insteg sex meter höger om *Östväggen* i den grova sprickan till höger. Kliv åt vänster då det blir mindre brant till fingersprickan och sedan upp.

Nästa led börjar 15 meter norrut (höger) intill ett stort träd (ek) på en hylla en bit upp från stigen.

9. Vår bästa tid är nu. 5 (nat.). Jan Leyon 2000

Rakt upp i den lodräta sprickan bakom stora trädet och utsteg via högra delen av hyllan. Fint cruxmove.

10. Gympaskon 4+ (nat.). Jan Leyon 2000

Samma insteg som Vår bästa tid är nu men upp i den högersluttande sprickan till toppen av pelaren med kaminutsteg.

Fem meter norr (höger) om insteget till Vår bästa tid är nu, alldeles vid stigen går nästa led:

11. Gå på. 5+ (nat.). Jan Leyon 2000

Sprickan rakt upp till taket som rundas till höger. Racka på stor friend.

12. Månsken. 5- (nat.). Jan Leyon 2000

Direkt höger om *Gå på* via sprickan i försjunkningen med gemensamt utsteg (stor friend).

13. Jam session. 5+ (nat.). Jan Leyon 2001

Fyra meter höger om *Månsken* i en kort men brant jamspricka rätt upp till stora granen.

Nästa två leder går på en utskjutande pelare 15 meter norr (höger) om Jam session.

14. Grov men övergiven (nat.). Öppet projekt

På den syd-vända sidan av pelaren går en lodrät spricka som är off-width i övre delen.

15. Marcus led. 6- (nat.). Marcus Forsell 2000.

En varierad led på nordsidan (högra) av pelaren. Starta i ett bitvis löst hörn och utmed sprickor till den branta väggen som rundas i toppen med den trånga kaminen som är svårundviklig. Efter hyllan väntar en liten men brant toppvägg. Lite bösigt!

Direkt höger om en jordig ränna med nedstigningsrep ligger en väg med två leder.

16. Fram med tassarna. 6- (nat.). Jan Leyon 2000.

Jamsprickan rätt upp. Racka på en stor friend eller hexa.

17. Stonefree. 6 (nat.). Jan Leyon 2001.

Fem meter höger om fram med tassarna. Varierad klättring! Upp i diedern till lilla taket och travers vänster till sprickan som följs till toppen.

25 meter norrut (höger) ligger en bred, slätare vägg med tydlig dieder och en pinakel framför. 5050 och Ekvationen startar från hyllan med träd två meter upp.

18. 5050. 5 (nat.). *Jan Leyon 2001.*

Från hyllan, följ tunna sprickan i kaminen bakom pinakeln. Därefter travers vänster till hörnet och upp. Variant på utsteg i sprickan två meter innan slutet.

19. Ekvationen. 5- (nat.). *Jan Leyon 2000.*

Rakt upp i diedern. Lednamnet får sin förklaring på utsteget som är precis till vänster om granen.

20. Carl Freidrich Gauss. 5+ (nat.). *Jan Leyon 2001.*

Insteg sex meter höger om *Ekvationen* med en borbult i starten. Ganska rakt på i en diffus men fin linje med två meter travers höger på utsteget. Fin klättring, racka på små friends och kilar.

Nästa led går på en liten vägg 20 meter norr (höger) om Carl Freidrich Gauss.

21. Kör med Tjurn. 7- (nat.). 10 m. *Calle Nystedt 2001*

Fingersprickan snett vänster mitt på väggen. Säkras med små friends och TCU. Fin. Möjligt att gå runt väggen på liten en ”stig” på höger sida.

Nästa två leder går på en vägg 45 meter norr ut (höger) med lite öppnare skog framför.

22. Projekt. (nat.). 10 m. George Peterson.

I ett uppbrutet parti med tunn spricka som leder till ett trångt hörn och kamin som utsteg. En hög med stenar ligger vid insteget.

23. Projekt. (nat.). 10 m George Peterson.

I högra delen av väggen, någon meter från kanten, följs en tunnare spricka till ett litet tak. Passera taket på vänster sida i den branta handsprickan.

77 meter norr ut (höger) ligger den spektakulära, tydliga och fritt stående pelaren

24. Fallos. (nat.). *Öppet projekt.*

Den är ca 10 m hög, står en meter från väggen och har en omkrets på ca sex meter. Tidigare har det gjorts bestigningsförsök via sprickan mot väggen. Ett riktigt äventyr!

10 meter norr ut (höger) ligger nästa spektakulära led. En pelarformation med mycket tydligt tak fem meter ovan marken.

25. Vröltaket. 7- (nat.). 15 m. *Calle Nystedt 2001.*

Tydligt tak som är något löst i början. Bättre säkringar högre upp i sprickan. Långt statistiskt rep vid toppning.

20 meter norr ut (höger) framför en stor gran går nästa led.

26. Sophia Loren. (nat.). 10 m. Öppet projekt

Klockren dieder med off-width. Mycket inbjudande linje som väntar på en fri bestigning.

Lämplig nedstigning och stig runt finns vid en stigpassage bakom den fritt stående pelaren 10 meter norr (höger) om Sophia Loren.

Klippet

På väggen ovanför det sista huset utmed Lerdalavägen innan serpentinkurvan gick det tidigare ett par leder. Av hänsyn till de boende i huset nedanför så klättrar vi inte där längre.

Väggen i serpentinsvängarna utmed Lerdalavägen längre upp är som synes mycket lös. Där har en del topprepsturer för "dry-tooling" (övning för isklättring) gjorts tidigare.

Ryds grottor

Ryds grottor är en ravin utmed Billingens sida och utgörs av diabaspelare som står ett par meter från pelaren. En del pelare och block som ligger på tvären bildar det som är själva grottorna men det är inte särskilt djupa sådana.

Miljön är spännande och ovanför ravinen är det fint utsikt med rastplatser. Ryds grottor är populärt utflyktsmål och bland annat går Billingeleden förbi här.

Klättringen i Ryds grottor sker nästan uteslutande i traditionell stil med naturliga säkringsmedel. Ett par leder har bultat ankare av god kvalitet. Lederna är ganska korta, fem-tio meter, och oftast i sprickor av varierande storlek. Men den i ihållande brantheten och spännande miljö gör Ryds grottor till ett intressant område med varierad sprickklättring. Många av lederna betraktas som klassiker.

Mygg och knott kan vara riktigt besvarande under sommaren, så heltäckande klädsel rekommenderas.

Access Ryds grottor

Det krävs medlemskap i Billingens Klätterklubb eller att man är i annan medlems sällskap för att klättra vid Ryds grottor.

Ryds grottor ligger i naturreservatet Rånna Ryd och enligt föreskrifterna för reservatet krävs särskilt tillstånd från Länsstyrelsen i Västra Götaland för att få klättra där.

Här följer ett något förenklat utdrag ur beslutet med de viktigaste delarna för klättring i Ryds grottor:

1. Dispensen och tillståndet gäller t o m 31 december 2006
2. Dispensen och tillståndet gäller endast för klubbens medlemmar samt för klättrare i klubbmedlemmars sällskap.
3. Klättring får endast bedrivas på befintliga leder med naturliga eller befintliga säkringsmedel.
4. Fler säkringar, borbultar e dyl. får inte placeras ut och ingen ytterligare rensning av de befintliga lederna, eller deras närområde, från stenar, mossor, lavar eller övriga växter får ske.
5. Vid firning och säkring med topprep får inte träden vid toppen av klipporna skadas av repens nötning.
6. Vid vistelse i området ska klubbens medlemmar upplysa medföljande klättrare, samt vid behov besökande i allmänhet, om de föreskrifter som gäller för reservatet (eldningsförbud etc.).
7. De befintliga lederna ska fotodokumenteras våren 2004 och 2006 för att sedan lämnas till Länsstyrelsen.
8. Länsstyrelsens beslut, eller styrkt kopia av det, ska medföras vid de tillfällen dispensen/tillståndet utnyttjas. Klubbens medlemmar är skyldiga att på uppmaning av naturvårdvakt eller polis visa upp detta beslut eller på annat sätt styrka att dispens/tillstånd har medgivits.

Länsstyrelsen utfärdar tillstånd som gäller i tre år för att ha kontroll på klättringens inverkan på miljön. Var tredje år måste ny ansökan göras. Medlemmar i Billingens Klätterklubb får en kopia på Länsstyrelsens beslut som intyg om tillståndet. Ovanstående text gäller inte som intyg.

Bakom överenskommelsen ligger ett mycket aktivt accessarbete och det är viktigt att klättrare följer kriterierna som utformats för att vi ska få klättra överhuvudtaget. Det kan tyckas att det är snålt med gästfriheten till andra klättrare som inte är med i Billingens Klätterklubb. Men ett tillstånd som skulle gälla för alla klättrare, även de utan klubbtilhörighet, skulle vara för generellt och omöjligt att kontrollera, enligt Länsstyrelsen. Om man jämför med alternativet klätterförbud så är Länsstyrelsen mycket generös.

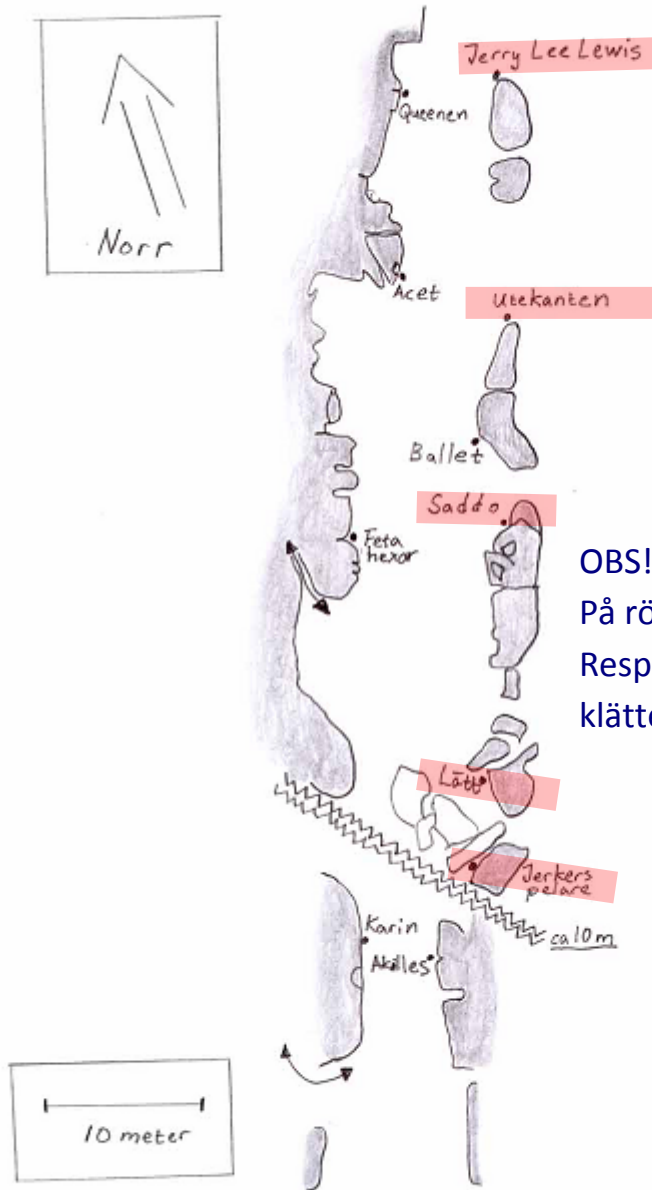
Tälta och elda

Det är förbjudet att tälta och elda på annat än anvisad plats i naturreservatet. Med andra ord inte intill Ryds grottor. Bra tältplats med eldstad finns på 200 m avstånd vid ett vindskydd. Från Ryds grottor följer man vägen utmed Billingeledens påfart i motsatt riktning till den branta backen. Vindskyddet ligger i en glänta på höger sida ett stenkast från vägen.

Vägbeskrivning Rydsgrottor

Från Vadsboleden och Lillegårdsrondellen (vid Coop Forum och Mc Donalds) mot Lerdala. Efter 700 m vänster mot Lerdala (vid Billingeled). Efter ytterligare 500 m, vänster (skylt Ryds grottor) och på Inga Karlsväg som följer ut ur samhället i ca två km. Ta av höger innan bommen till asfaltsverket (skylt Ryds grottor). Parkera efter 200 m på höger sida där vägen blir brantare. Fortsätt uppför backen med fem minuter promenad. Strax efter att vägen planar ut går man höger, ut mot utsikten och ovanför ravinen. Det går att parkera intill utsikten men vägen i backen kan ibland vara i dåligt skick efter regn.

Ryds grottor

OBS!
På rödmarkerade leder råder klätterförbud!
Respektera detta så att vi inte får
klätterförbud på samtliga!

Calle Nystedt-2005

Ryds grottor från ovan

Fem meter från nedstigningen till Karin och Akilles går en fem meter djup klyfta med ca en meter mellan väggarna. Här går två leder bisarra leder med klaustrofobisk känsla (osäker grad).

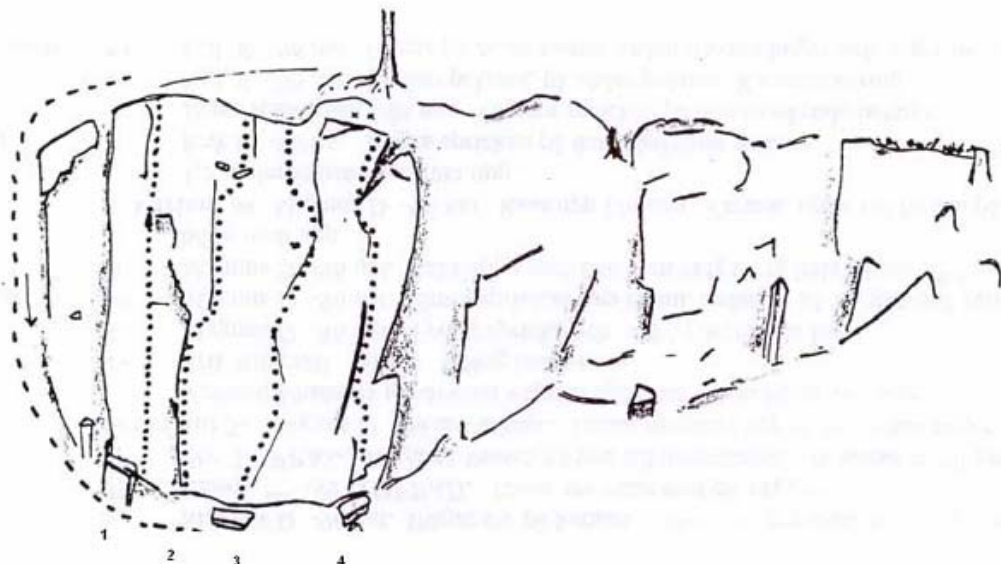
Skôddater. 5 (nat.). *Jonas Jandler 1997*

Med sydd under ett av de fastklämda blocken.

Inte skôddater. 5 (nat.). *Jonas Jandler 1997*

Tunn spricka.

Följande leder går i ravinens södra del och man kan gå ner dit via en brant stig vid en björk.

Ryds grottor: Karinpartiet (inre väggen i ravinen).

1. Cowabunga. 7 (nat.). *Magnus Danielsson 1999.*

Börjar med några meters väggklättring, sen rakt upp i sprickan till "hålet", och vidare över kanten (krux).

2. Gudarnas boning. 6+ (nat.). *Okänd förstabestigare tidigt 1980-tal.*

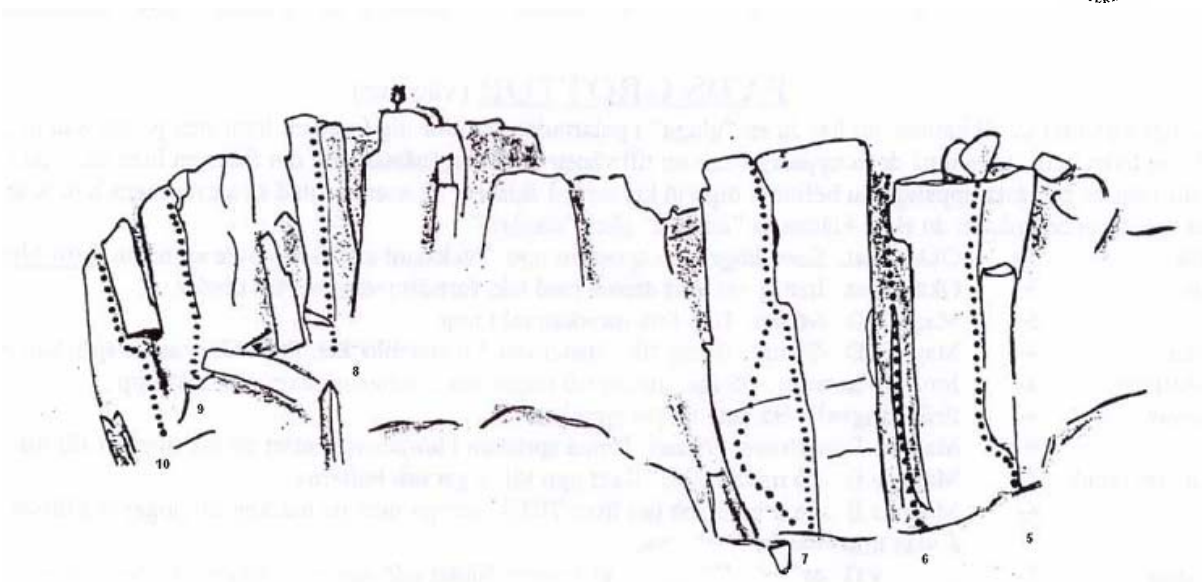
Insteg i en försjunkning med spricka, gå någon meter åt höger på mitten innan utsteget, sen rakt upp i busken. Klassiker.

3. Tack Mats. 8-/8 (topprep). *Magnus Danielsson 1999.*

Väggklättring mellan *Gudarnas boning* och *Karin* som följer en mkt tunn spricka. Över ett svagt överhäng till vänster i slutet. Undvik leden *Karin* (svårt!). Ett seriöst trad-projekt!

4. Karin. 5- (nat.). *Okänd första bestigare tidigt 1980-tal.*

Den stora sprickan som viker vänster på slutet. Fin nybörjarled med goda grepp. Ankare.

Akilles & Jerkers pelare (yttre väggen i ravinen).

5. Fuck Chirack. 5 (nat.). *Peter Lövgren 1997*

En handspricka som blir off-width efter en hylla två meter från toppen.

6. Kamin. 3 (nat.). *Okänd förstabestigare - tidigt 1980- tal*

Kamin med en pelare i. Bra introduktion till bök.

7. Akilles. 5+ (nat.). *Okänd förstabestigare tidigt 1980- tal*

Den kanonfina solklara jamsprickan. Ankare. Svårare variantinsteg från vänster (topprep).

Nästa led ligger mitt i ravinen väl synlig från "åskådarplats" ovanför ravinen.

8. Jerkers pelare. 6+ (nat.). *Jerker Fredholm, tidigt 1980- tal*

Handsprickan på den fristående pelaren. Tydlig! Bökig nedstigning/firning.

Nästa två leder går på en pelare mitt i ravinen. Nedstigning på baksidan med ett par ålande häv.

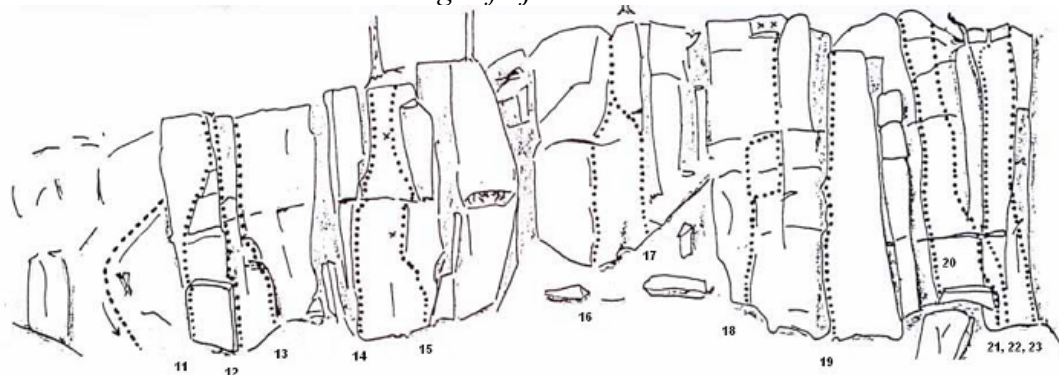
9. Lätt. 3 (nat.). *Okänd förstabestigare tidigt 1980- tal*

Insteget är ända nerifrån botten av ravinen mot ett par överhängande block. Följ sprickan till toppen. Lite suspekt säkringsblock på slutet.

10. Sova på saken. 6- (nat.). *Johan Reuterholt 1996*

Insteg någon meter vänster om Lätt vid en dieder vänd åt vänster ovan ett tak. Vidare till nästa lilla dieder och utsteg vid ett lutande block.

Från den mitten av ravinen och norr ut går följande leder.

Feta hexor & Kaptan Heelhook (inre väggen i ravinen).

11. Trappan. 4- (nat.). Magnus Danielsson 1996

Insteg till vänster om det två meter höga blocket. Följ sedan sneda sprickan och upp.

12. Fosterställning. 4- (nat.). Jonas Johansson 1995

Samma utsteg som *Trappan* men med ett direkt insteg höger om blocket.

13. Feta hexor. 4- (nat.). Erik Ringvall 1995

Grova sprickan med en fastklämd sten tre meter upp. Rakt upp från vänstra delen av hyllan.

14. Åke. 6 (nat.). Magnus Danielsson 1999

Tunn spricka i början (tunna säkringar) till ett tungt tak där sprickan övergår till off-width.

15. Kaptan heelhook. 6 (mix.). Magnus Danielsson 1996

Ett nedrasat spetsigtblock visar insteget. Rakt upp utmed bultarna (långt till första). Friends till tvärsprickan.

16. Caveman. 7- (nat.). Henrik Wiren 1999 (topprep), FF; Joakim Fransson 2000.

Tunna sprickan mitt på väggen. Dåligt säkrad men fin klättring.

17. Topprepsled. 7 (topprep). Henrik Wiren 1999

Börja på kanten höger om *Caveman*, gå upp till överhänget och sedan gemensamt utsteg.

18. Acet. 6- (nat.). Magnus Danielsson 1996

Tunna sprickan upp en bit, sedan höger en meter och upp. Variant (7-), händerna till översta vågräta sprickan sedan höger och upp. Ankare.

19. Dafgård. 4+ (nat.). Erik Ringvall 1996

Bökig halvkamin med en handspricka längst in.

20. Jacken. 5- (nat.). Magnus Danielsson 1996

Insteg vid ett hörn intill en tydlig fingerspricka och små hyllor och breda lister. Fin.

21. Storfiskaren. 6+ (nat.). Magnus Danielsson 1996

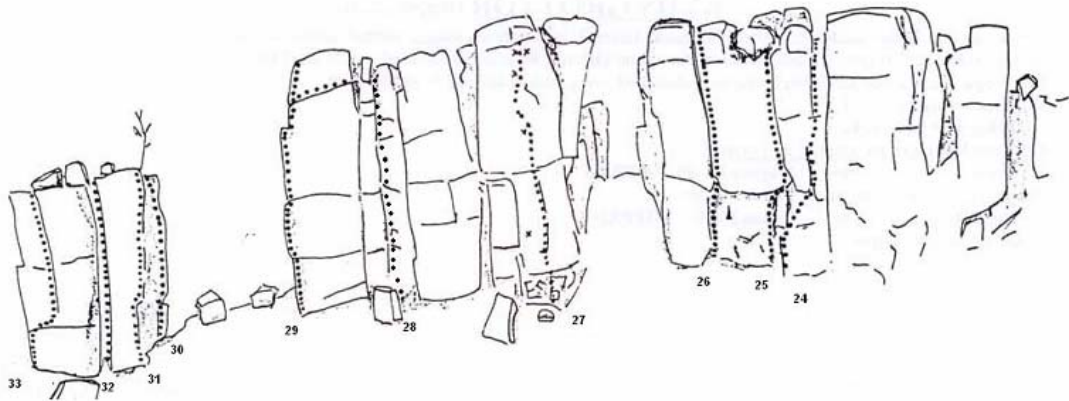
Stora sprickan upp en bit, sedan ut på väggen och runt till vänster om busken.

22. Queenen. 6 (nat.). Magnus Danielsson 1996

Rakt upp i sprickan som vidgar sig hela vägen till busken, sedan ca två meter höger (lös sten) och upp.

23. Kingen. 5 (nat.). Magnus Danielsson 1996

I vinkelhörnet upp till hornet sen rakt upp. Variant (6+), stå på hornet, kliv vänster, följ med näsan i den tunnaste sprickan.

Ballet (yttre väggen i ravinen)

24. Namnlös. 5+ (nat.). Okänd förstabestigare 1980- talet

Snett höger, sen sprickan upp. Tveksamt att säkra i den övre sprickan. Löst block på slutet. Kan inte rekommenderas.

25. Namnlös. 5+ (nat.). Okänd förstabestigare 1980- talet

Insteg vid kort dieder med tak. Försätt i en dieder vänd åt vänster. Off-width på slutet. Fin led.

Standplats med repet runt stort block.

26. Saddo. 5 (nat.). Magnus Danielsson 1996

Den feta sprickan rakt upp.

27. Ballet. 6- (mix.). Magnus Danielsson 1996

Gör inte misstaget och tro att bultarna är placerade utan att kompletteras med egna säkringar. Ta med TCU/liten friend. Insteg längst ner höger om första bulten. Teknisk och fin. Ankare.

28. Ryds loge. 3 (nat.). Okänd förstabestigare 1980- talet

Gott om sprickor och steg utmed staplade block fem meter vänster om *Ballet*.
Standplats på baksidan.

29. Utekanten. 5 (nat.). Magnus Danielsson 1996

Börjar ute på kanten (mot norr). Slutet rakt upp eller travers ca två meter höger.
Svårsäkrad.

*Följande fyra leder går på två pelare som står tätt intill varandra, längst norr ur. Lite
bökiigt att ta sig ner men lederna är värda att göras.*

30. Myggdrasil. 4 (nat.). Erik Ringvall 1996

Högra sprickan på den södra fristående pelaren.

31. Yggdrasil. 5- (nat.). Jonas Johansson 1996

Vänstra sprickan på den södra fristående pelaren.

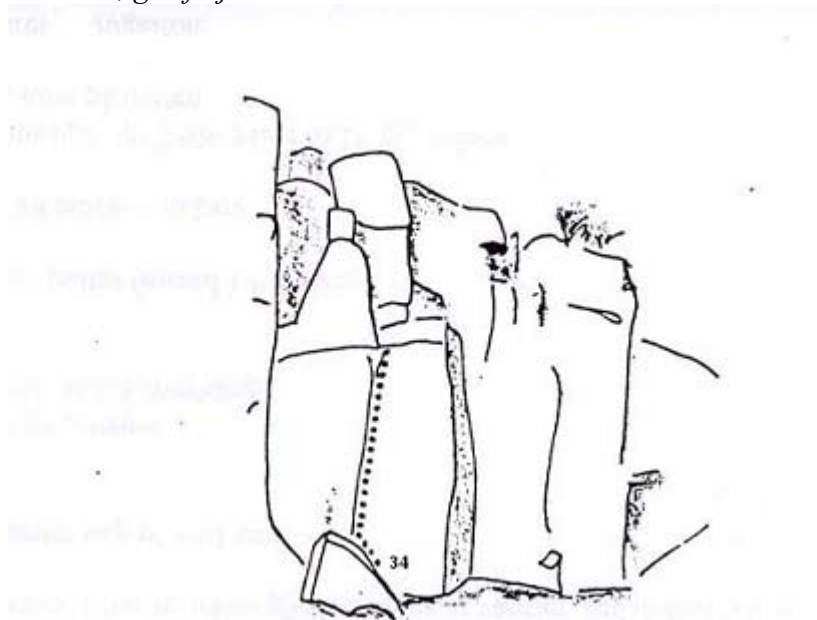
32. Yggkamin. 4+ (nat.). Erik Ringvall 1996

Kaminklättring mellan pelarna.

33. Jerry Lee Lewis. 5+ (nat.). Erik Ringvall 1996

Börjar på norra kanten, sedan travers höger och upp i sprickan.

På den inre väggen, längst norr ut, går följande led.

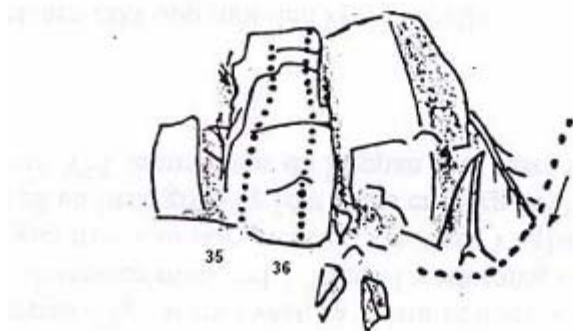

Kick Out The Jam (inre väggen i ravinen).

34. Kick out the jam. 7 (topprep). Calle Nystedt 2002

Överhängande jamspricka. Kort, snett vänster. Har möjligen fått en "okänd" fribestigning!

På "utsidan" av ravinen, längst upp mot norr, går två korta men krävande leder.

Hard Ryd (utanför ravinen)

35. Breve. 6+ (topprep). *Magnus Danielsson 1999*

Ute på väggen med hjälp av areten till vänster.

36. Hard Ryd. 8- (topprep). *Simon Jonegård 1999*

Mitt på den branta väggen där tvärsprickan är som störst.

Bockaskede

Ett outvecklat område på Billingens västsida tre km nordöst om Öglunda. Potentialen för nya leder sägs vara god på typisk diabas med runt 10-15 m höga väggar.

Parkera med omdöme och använd gärna p-platser vid Billingeleden. Anmarschen från vägen lär vara stärkande.

Jättadalen och Öglunda grotta

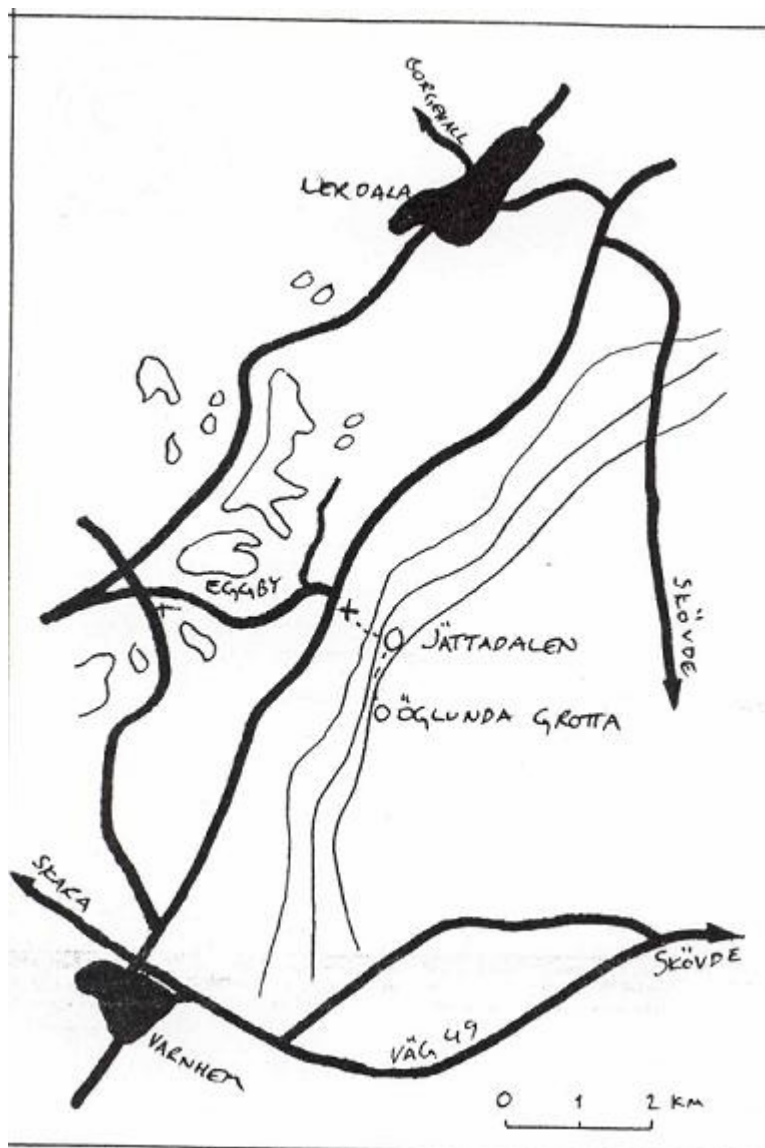
På Billingens västsida ligger Jättadalen och Öglunda grotta ovanför ett vackert landskap med skog, ängar, sjöar och gamla gårdar. Högst upp från Jättadalen är utsikten bedårande och mödan värd efter slitet att ta sig upp för den branta stigen med rejäla fasta rep. Jättadalen och Öglunda grotta är populära utflyktsmål, särskilt på våren, så tänk på att hålla låg profil och visa hänsyn mot andra i naturen.

Lite längre söder ut (ca 800 m från Jättadalen) ligger Öglunda grotta. Grottorna är inte särskilt djupa, eller som en "besviken" besökare uttryckte sig: "Det är ju bara ett hål i vägg". Här är väggarna inte helt olika de i Ryds grottor, fast i lite mindre skala och inte lika många leder.

Jättadalen och Öglunda grotta ligger i naturreservat och man klättrar här med spårlösa medel. Det vill säga, lämna så lite spår efter dig som möjligt genom att klättra på klippan i befintligt skick, utan att rensa från mossor, lavar och annan vegetation. Lederna säkras med naturliga säkringsmedel helt och hållet. Den som klättrar här gör det lite mer för upplevelsen.

Vägbeskrivning Jättadalen och Öglunda grotta

Öglunda ligger mellan Varnhem och Lerdala. Man kan också komma dit från Eggby. Utgå från Öglunda kyrka där det går bra att parkera. Följ skyltningen på vandringsleden mot Jättadalen och Öglunda grotta från parkeringen vid Öglunda kyrka. För att komma till Öglunda grotta går man på den markerade vandringsleden uppe på bergskanten från Jättadalen. Promenaden till Jättadalen är ca 800 meter brant vandring och till Öglunda grotta ytterligare ca 800 meter.

Jättadalen & Öglunda grotta

I Jättadalen finns det utrymme för fler leder som möjligtvis bestigits tidigare. Att det har klättrats här genom åren tidigare står klart, bl.a. under början av 1980- talet, men det saknas mer detaljerade uppgifter om tidigare aktiviteter. Åran för bestigningen av några av lederna i går ändå till den unge Ljungstörparen Johan Lidberg.

1. Dubbelstötarna. 7- (nat.). Johan Lidberg -1993

Mycket fin led på den tydligare diabaspelaren. En spricka som börjar med en svår layback till ett tak högre upp. Trevlig att aidklättra (utan hammare). Ännu inte helt fribestigen.

2. Päronröv. 5 (nat.). Johan Lidberg -1993

Leden går i en tydlig och grov spricka på väggen mitt emot *Dubbelstötarna*. Osäker grad.

Ramlaklev

På Billingens västra sluttning mot Skara ligger byn Ljungstorp. Då man passerar på vägen genom byn kan man se klippan Ramlaklev utmed Billingens bergskant. Det klättrades en hel del vid Ramlaklev fram till början av 90-talet. På grund av att markägaren nedanför störcdes av klättringen avtog verksamheten här helt och hållet.

Access Ramlaklev

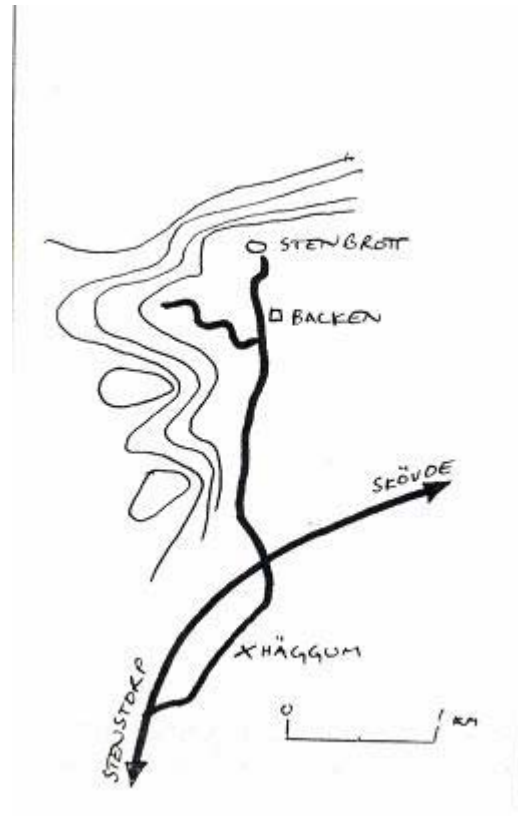
Den privata markägaren alldeles nedanför klippan uppskattar inte klättrande besökare på grund av att det stör fågellivet. Förutom korpen så har andra rara fåglar häckat här tidigare. Klätterförbud från markägaren!

Backen, Häggum

Ett gammalt övergivet diabasstenbrott med upp till 10 m höga väggar. Det mesta är mycket löst. Kan vara intressant för den som bor i närheten att utveckla lite leder.

Vägbeskrivning Backen

På vägen till Häggum från Skultorp och Sjögerstad står det *Backen* på en skylt ca 1 km innan Häggum. Åk in där och följ vägen i ca 2 km tills den tar slut. Parkera ovanför gården där vägen blir till stig. Följstigen i ca 200 m tills du är framme.

Backen vid Häggum

Klasborg

Totalt klätterförbud från Skövde Kommun råder i naturreservatet Klasborgs och Våmsängar på Billingens östsida ovanför golfbanan. Här ska klippbranten och skogen lämnas till att vara opåverkad enligt reservatsföreskrifterna.

Borgehall och Klyftamon **HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!**

Fornborgen i naturreservatet Borgehalls domänreservat är vackert belägen med bergväggen som reser sig mot St. Bjursjön. Från toppen av fornborgen är utsikten milsvid med Kinnekulle i väster och Billingen öster. Klippan är riktad mot sydväst så under eftermiddag och kväll kan solen värma klippan. En del träd står framför klippan och ger lite skugga. Borgehall är ett populärt utflyktsmål och många har med sig fikakorgen. Det enda som stör idyllen är väl den surrande kraftledningen som bryter sig rakt igenom det vilda landskapet. Klippan ligger i ett naturreservat och särskilda föreskrifter från Länsstyrelsen gäller för att få klättra (se nedan).

Klättring och utrustning

Klippan är av gnejs, fast och kompakt med bra friktion. En del hyllor gör en del leder ojämna men klättringen är ändå trevlig och varierad. Lederna är nästan bara naturligt säkrade och många ligger i fyra till sexa registret. Lederna är 10- 15 meter långa. Det är gott om träd en bit ovanför kanten. Ett längre statiskt rep på 10- 20 meter behövs ofta för att toppa. De svårare lederna klättras mest på topprep eftersom de är mer eller mindre seriösa att leda. Flera leder ses som ”topprepsleder” och har heller ingen fribestigning. Med andra ord finns här riktiga utmaningar för den som vill sticka ut hakan.

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

Access Borgehall

Borgehall ligger i ett naturreservat och enligt föreskrifterna för reservatet krävs särskilt tillstånd från Länsstyrelsen i Västra Götaland för att få klättra där. De särskilda villkoren är framtagna av Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Här följer ett något förenklat utdrag ur beslutet med de viktigaste delarna för klättring:

1. Dispensen och tillståndet gäller t o m 31 december 2006. **HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!**
2. Dispensen och tillståndet gäller endast för Billingens Klätterklubbs medlemmar samt för klättrare i klubbmedlemmars sällskap.
3. Klättring får endast bedrivas på befintliga leder med naturliga eller befintliga säkringsmedel.
4. Flera säkringar, borbultar e dyl. får inte placeras ut och ingen ytterligare rensning av de befintliga lederna, eller deras närområde, från stenar, mossor, lavar eller övriga växter får ske.
5. Vid firning och säkring med topprep får inte träden vid toppen av klipporna skadas av repens nötning.
6. Växtlokalen (i sänkan vid leden *Mad Max* och ca 30 meters radie) av ärtvicka får inte skadas.

- HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!
7. Vid vistelse i området ska klubbens medlemmar upplysa om medförande klättrare, samt vid behov besökande allmänhet, om de föreskrifter som gäller för reservatet samt om den hänsyn som behövs tas vid växtplatsen för den hotade arten ärtvicka.
 8. De befintliga lederna vid Borgehall ska fotodokumenteras av klubben både våren 2004 och 2006. Dokumentationen ska lämnas till Länsstyrelsen.
 9. Kopia av beslutet ska medföras vid de tillfällen som dispensen/tillståndet utnyttjas. Klubbens medlemmar är skyldiga att på uppmaning av naturvårdsvakt eller polis visa upp detta beslut eller på annat sätt styrka att dispens/tillstånd har medgivits.

Länsstyrelsen utfärdar tillstånd som gäller i tre år för att ha kontroll på klättringens inverkan på miljön och särskilt den utrotningshotade ärtvicka. Var tredje år måste ny ansökan göras. Medlemmar i Billingens klätterklubb får en kopia på länsstyrelsens beslut som intyg om tillståndet. Ovanstående text gäller inte som intyg.

Bakom överenskommelsen ligger ett mycket aktivt accessarbete och det är viktigt att klättrare följer kriterierna som utformats för att vi ska få klättra överhuvudtaget. Det kan tyckas snålt med gästfriheten till andra klättrare som inte är med i Billingens Klätterklubb. Men ett tillstånd som skulle gälla för alla klättrare, även de utan klubbtilhörighet, skulle vara för generellt och omöjligt att kontrollera, enligt Länsstyrelsen. Om man jämför med alternativet klätterförbud så är Länsstyrelsen mycket generös.

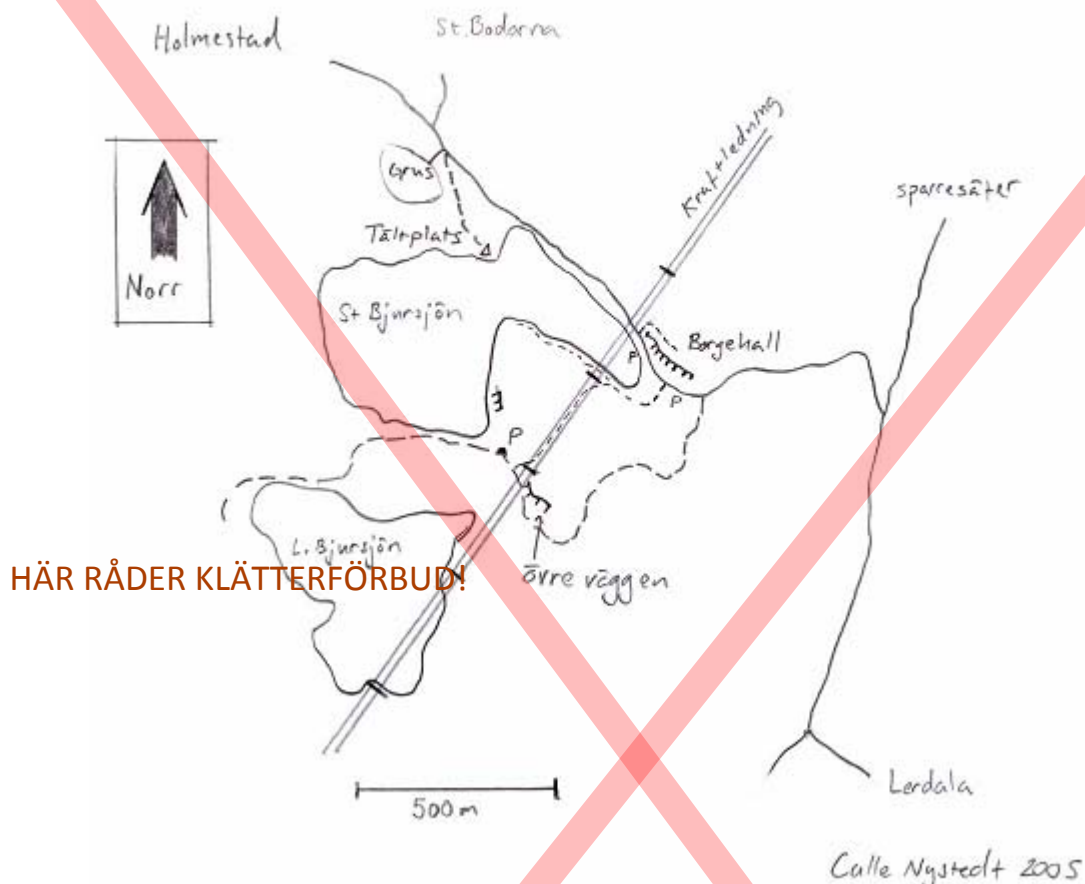
Tälta och elda

Det är förbjudet att tälta och elda inom reservatet. Bra tältplats finns vid St. Bjursjön ute på den väl synliga udden. Det klassiska baslägret är annars på motsatta sida av udden rakt över sjön. Dit kommer man genom att fortsätta på vägen från Lerdala i 700 m från den andra parkeringen. Ta in vänster i ett gammalt grustag och direkt vänster igen. Följ stigen i 300 m.

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

BORGHEHALL och KLYFTAMON

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

Calle Nystedt 2005

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

Översikt Borgehall & Klyftamon (Övre väggen).

Vägbeskrivning Borgehall

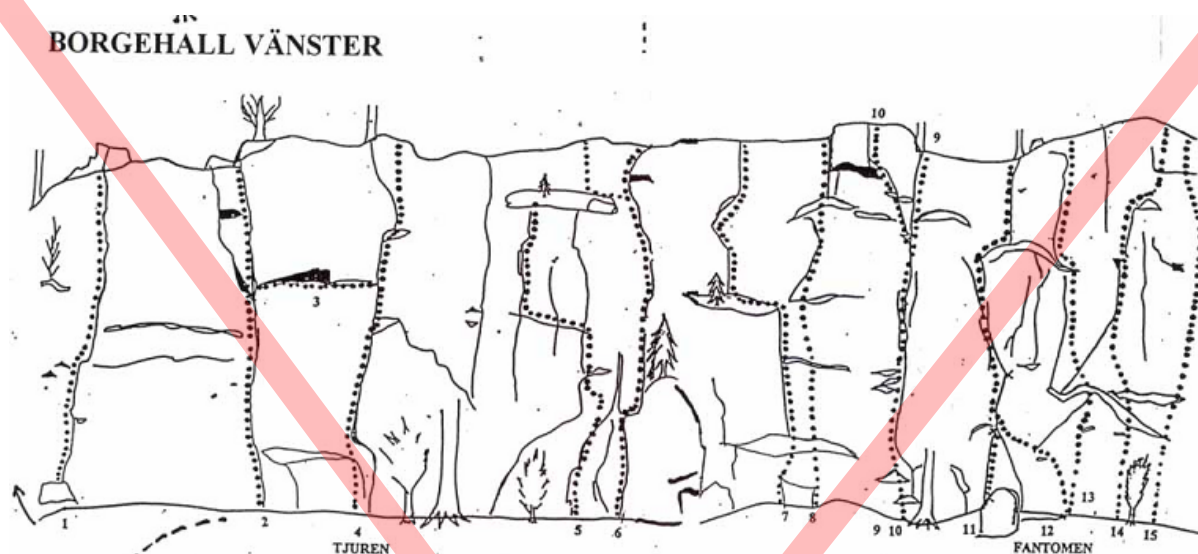
Borgehall ligger ca 4 km NV om Lerdala på vägen mot Holmestad. Från kyrkan i Lerdala följer du skyltningen till Sparresäterskolan. Från Lerdala går vägen på öppet fält i ca 1 km. Ta höger i korsningen efter fältet (mot Sparresäterskolan). I nästa korsning efter ca 1 km vänster upp i backen (inte till Sparresäterskolan). Följ vägen i ca 500 meter tills klippan syns på höger sida 50 meter in i skogen. Parkera vid sidan av vägen vid sjön eller där en liten väg går in i skogen från klippan.

Lederna beskrivs från vänster. När man kommer på stigen från parkeringen vid sjön kommer man direkt på leden Hero.

Kärleksört. 4+.

Ett tiotal meter vänster om nedstigningen vid Hero finns ett fint boulder problem: en kort laybackspricka.

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!
 Nedstigningsleden är den enklaste vägen upp och ner på klippan. Ett träd har fallit rakt över.

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

1. Fallande kilen. 4+ (nat.) 10 m. Björn Åkesson, Peter Lövgren 1994
 Ett mossigt dieder mellan nedstigningen och *Hero*.

2. Hero. 5- (nat.) 10m. Jerker Fredholm 1983. FF; Marcus Forsell 2005.
 En av de mest klättrade lederna (med topprep). Tung och tunn att säkra. Två avvikande små hål tre meter upp utmärker insteget. Fina sekvenser med klassisk layback på utsteget.

3. Golftraversen. 5 (topprep).
 Travers i tvärsprickan mellan *Hero* och *Tjuren*. Genom åren har många även toppat en direkt linje mellan de båda lederna. Inte mycket att säkra i men fin klättring (6+).

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

4. Tjuren. 6- (nat.) 10m. Bogi Palfay 1983.
 Svårsäkrad fingerlayback i ett tydligt hörn. Bra säkringar efter hyllan med en lurig passage.

5. Curvball. 7- (topprep) 12 m. Calle Nystedt 1997
 Kort led på väggen vänster om *Stenfallet* där två tunna sprickor går. Den vänstra sprickan är *Curvball* och nås genom travers från *Stenfallet*. Den högra och brantare sprickan är ett annat orealiserat projekt.

6. Stenfallet. 4 (nat.). Jerker Fredholm 1983
 Insteg i ett stort hörn med en björk. Vidare rakt upp i sprickorna med stenar och block. Toppsprickan är delikat och väl värd att göras. Lättare variant åt vänster innan toppsprickan.

7. Vargfällan. 4 (nat.). *Henning Ekström 1983*

En välsäkrad klassiker med flera fina passager. Instieg i ett tydligt hörn med en flackare vänstervägg. Kliv upp på tydliga hyllan och sprickor som leder åt vänster till en bred hylla med ett flak med stor spricka bakom. Gå därifrån snett upp åt höger och avsluta i en fingerspricka.

8. Bandarernas afton. 4 (nat.) *Jerker Fredholm 1983*

Samma insteg som *Vargfällan* men rakt upp för hyllorna (dåligt säkrat men lätt) och avslut i den djupa formationen med spricka längst in.

9. Devil. 4 (nat.). *Per Strandqvist 1983.*

Dåligt säkrad men bra som nybörjarledd på topprep. Följ hyllor och runda en kant och fortsätt in i nästa hörn mot granen.

10. Midvintersagan. 5+. *Jerker Fredholm 1983 (topprep), FF; Markus Forsell 2004.*

Utstegsvariant till *Bandarernas afton* eller *Diana* rakt på det överhängande blocket. Säkra under överhänget och klättra den fina men korta avslutningen (osäkrat).

Följande leder ligger vid en väl upptrampad plats med en stenbumling på andra sidan av stigen vid Fantomen.

11. Diana. 5 (nat.).

En enklare och mer direkt instegsvariant till *Fantomen* som möts vid en liten hylla 3 m upp.

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

12. Fantomen. 6- (mix). *Nicklas Björnerstedt 1983.*

Fin led med boulderaktigt insteg. Startar med en sträckning snett upp till vänster och vidare till hyllan där en borbult kan nå. Fortsätt på små steg upp till en hylla som har känt på många ”knä isättningar”. Välsäkrad spricka fortsätter till toppen.

13. Lord Tord. 6+ (nat.). *Tord Björkqvist 198?*

Startar direkt till höger om *Fantomen* med ett fingrigt insteg snett upp höger till stora hyllan. Följ tunnspickan och förbi överhänget till nästa lilla hylla. Behagligare på toppsprickan. Sparsamt säkrat med små kilar och TCU. Tidigare säkrad med knivbladsbult som rostet bort. Fina passager över kruken.

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

14. Svängdörr. 6+ (nat.). *Tord Björkqvist, Erik Löseth 1980- talet (topprep). FF; Marcus Forsell 2004.*

Tunt insteg till hyllan på små grepp ett par meter höger om *Lord Tord*. Följ sen sprickan som tunnare ut med en liten rampformation åt höger högre upp. Ganska seriös och svårsäkrad.

15. Outside. 4 (nat.). *Jerker Fredholm 1983*

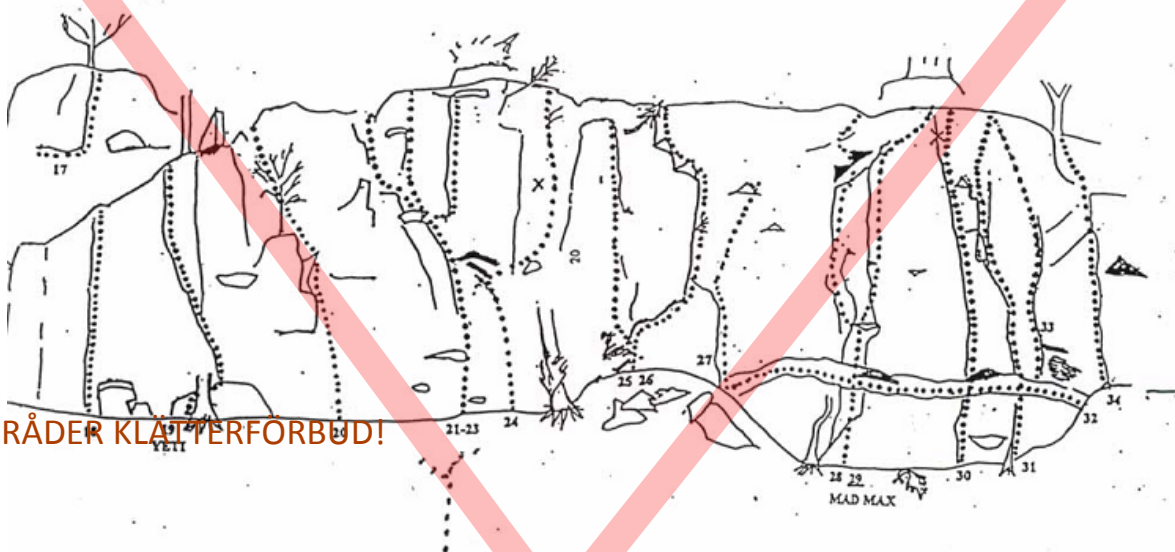
Igenvuxen och svårsäkrad led som säkert är fin under mossan. Instieg i ett flackt hörn och vidare upp på en vägg med formationer. Enklare om man går via hörnen till höger.

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

16. Köksleden. 3 (nat.).

Insteg i en stor kamin med massor av grepp. Efter böket upp ur kaminen fortsätter man snett upp åt höger utmed en vägg.

BORGEHALL HÖGER

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

Toppredsled. 6- (topprep) Okänd

I en liten hörn- formation på den låga väggen till höger om *Köksleden* går en tidigare populär toppredsled med intressant utsteg som är osynligt nerifrån. Slabbigt och igenväxt upptill efter den branta starten. Osäker grad och lite dåligt säkrat men ett givet friklätterprojekt.

17. Allan. 3+ (nat.).

Av tidigare beskrivningar är det svårt att förstå den bestämda linjen på leden. Men, på den flacka väggen ovanför den branta *Hangman* finns två fina utstegsprickor som kan göras i kombination med andra leder. Mossigt!

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

18. Hangman. 7+ (topprep). Bogi Palfay 1983

Kort och tung led som följer tunna och grunda sprickor på en brant vägg upp till ett mossigt sva. Långt toppredsankare från liten tall i toppen.

19. Yeti. 4+ (nat.). Jerker Fredholm 1983

Klurig spricka snett upp vänster från en hylla via en hörnformation. Små kilar och TCU. Standplats i trädet där sprickan slutar.

20. Simple man. 3 (nat.). Henning Ekström 1983

Blockklättring rakt upp i mitten av det mer öppna partiet med hyllor. Mossigt!

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

21. Ben. 4 (nat.). *Henning Ekström 1982*

Öppen och fin klättring. Många instegsalternativ men lättast att säkra om du går på hyllorna utmed väggen längst åt höger. Tung spricka i mellandelen. Utsteget är brant men med bra grepp alldeles till höger om en liten hörnformation med ett litet tak i. Välsäkrad med TCU, Friends och kilar.

22. Bill. 3+/4- (nat.)

Enklare utstegsvariant av Ben till vänster i ett mossigt hörn.

23. Bull. 5- (nat.). *Jerker Fredholm 1983*

Brant och luftig utstegsvariant av *Ben* till höger i en svårsäkrad spricka ute på väggen till höger.

24. Stonehenge. 6 (mix.). *Henning Ekström 1983*

Två instegsvarianter upp till en tydlig hylla i ett dieder 8 m upp. Den lättare tar den enklaste vägen upp och den andra varianten är gemensam start med *Anarki*. Vid hyllan fortsätter leden rakt upp via en borbult. Instegen är sämre säkrade.

Nästa tre leder börjar där stigen ligger på en liten höjd.

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

25. Anarki. 6+ (topprep). *Attila 1994*

Insteg strax höger om ett stort träd och ett litet överhäng och sedan vidare rakt upp hela vägen. Utsteget klättras ute på en pelarformation. Undvik hyllan på *Stonehenge*. Mycket dåligt säkrad men fin klättring.

26. Baloo. 5- (nat.). *Henning Ekström 1983*

Välsäkrad led som kan ge lite repdrag. Insteg på brant klippa med bra grepp. Travers höger till en horisontell handspricka. Runda kanten, upp på sva, vidare i en brant spricka (välsäkrad). Standplats en bit upp vid litet träd. Ett direktinsteg till svahällen har gjorts av flera.

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

27. Coldfinger. 6+ (topprep). *Magnus "Rasta" Andersson 1997 (topprep).*

Insteg där stigen lutar och går över stenblock. Klättra snett åt vänster på bra grepp med kompakt klippa till en liten hörnformation. Fortsätt rakt upp på väggen. Lite diffus linje och dåligt säkrat.

Följande sex leder utgår från en upptrampad plätt i en sänka bland lite stenblock.

28. Thunderdome. 7- (topprep). *Magnus Danielsson 1996 (topprep).*

Samma insteg som *Mad Max* upp till hyllan där du kliver vänster och fortsätter i tunn spricka mot taket som man passerar rakt över. Dåligt säkrad efter hyllan. Seriös, men mycket fin.

29. Mad Max. 6 (nat.). *Bogi Palfay 1983 (topprep) FF: Gudmund Söderin 1996.*

Kanske den mest populära klassikern! Lätt start med stora grepp och små sprickor upp till en hylla fem meter upp som man går på från vänster. Härifrån blir klättringen ytterst svårsäkrad och mer intensiv med långa sträckningar utmed en svag försjunkning i berget. De sista metrarna görs med en dragning åt höger till grunda sprickor (som knappast går att säkra i).

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

30. Pepsi Command part II. 6 (mix.). *Johan Lidberg, Peter Lövgren 1993.*

Leden går i den högra delen av väggen mellan *Mad Max* och *Desperado* utmed en tunn/grund spricka med lister vid sidorna i mittendelen. Därefter rakt på en hylla som man når en borbult ifrån. Seriös, fin och intensiv.

31. Desperado. 5+ (mix.). *Henning Ekström 1983*

Följ en tunn spricka som är svårsäkrad. Brant start med bra grepp och vidare snett vänster mot en hylla som bjuder på lite mera grepp. En borbult sitter ofattbart nog här som tröst efter den smått utsatta starten.

32. Fladdermustraversen. 4.

Bouldertravers utmed det mörka klippbandet med bra grepp. Bra som uppvärmning.

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

33. Areten. 6 (nat.). *Magnus Danielsson 1996 (topprep). FF; Marcus Forsell 2004.*

Insteg till vänster om areten/kantformationen, vid en litet överhäng, där en tunn spricka går upp. Hård i starten men därefter betydligt lättare och ojämnare. Spridda och tunna säkringar.

Runt kanten på Mad Max väggen hittar du:

34. Bulten. 4 (nat.).

Har fått sitt namn från den bult som satt i starten redan innan Borgehall började utvecklas. Spår från tidigare besökare, helt enkelt. Lurigt insteg i hörnet med små sprickor följs till trekants- taket som passeras på vänster sida. En klassiker.

HÄR RÅDER KLÄTTERFÖRBUD!

Klyftamon med Övre väggen

Då bouldering började ta fart som egen aktivitet i Skaraborg så gjorde den det i utkanten av Klyftamon söder om Borgehall vid St. Bjursjön. Det var runt 1995 och Övre väggen, Sjöväggen och många andra stora och små block var som komplement till Borgehall med lite svårare klättring. Tiden på de nya ställena blev kort och tre år senare fick det mesta av området stängas av på markägarens begäran. Vid den s.k. Övre väggen visade det sig ändå gå bra att klättra vidare. Aktiviteten har dock varit avsevärt lägre aktivitet under de senaste åren.

Klättringen och utrustning

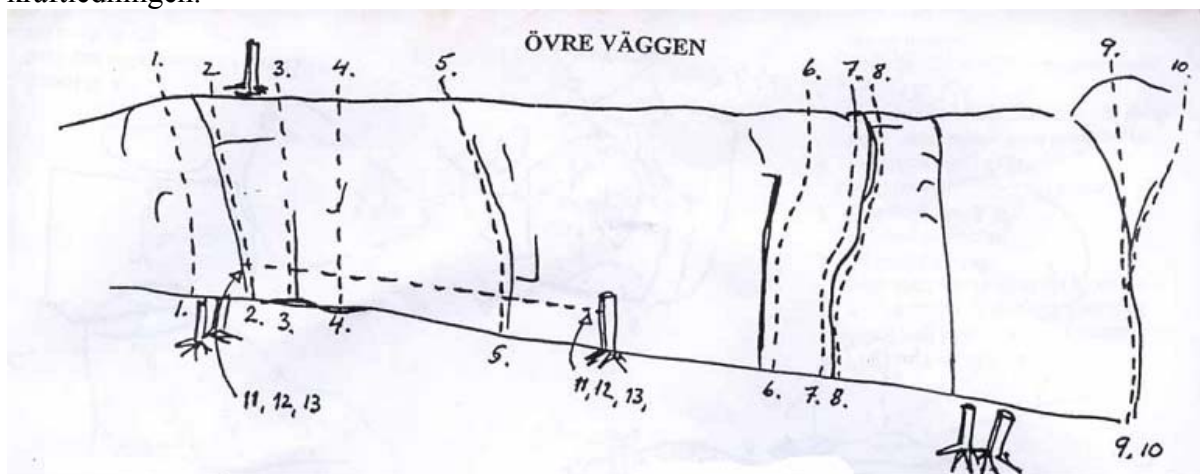
Övre väggen ligger i åt sydväst med många soltimmar. Terrängen är ganska öppen och platt framför klippan. Bouldertraverserna utmed väggen är riktigt fina (bra landning). Lederna, som är korta (6-10 m), kräver ett långt ankare för topprep. En svårare led är borbultad och många är bara toppade. Inga fasta ankare finns. I vänstra delen av klippan är det lite lägre vägghöjd och lederna klättras solo (bouldering). Väggens högra del är lite högre och det är värt att ta fram repet. Det enda böket är att det är långt till bra träd för standplats eller topprepsankare.

Access Klyftamon

Hela området är stängt förutom just den Övre väggen. Anledningen är att flertalet nyckelbiotoper visat sig på övriga väggar och block efter en inventering. Markägaren kan inte tillåta klättring där eftersom kvalitetskraven av skogen då skulle utebli.

Vägbeskrivning

Just innan Borgehall (från Lerdala) går en liten grusväg in vänster i den tvära kurvan. Följ denna slingriga väg i ca 1 km och parkera på en öppen plats 100 meter efter kraftledningen. Övre väggen ligger ett stenkast in i skogen från vägen innan kraftledningen.

1. Reslust. 5. 4 m. Calle Nystedt 1995

Goda grepp.

2. Resfeber. 4+. 5 m. Calle Nystedt 1995

Fingrig spricka som ofta är blöt.

3. Heidi. 7-. 5 m. Mats Persson 1995

Börja i en dieder och rakt upp.

4. Chattanooga. 5- (topprep) 5 m. Sylvia Persson 1995

5. Svåle. 5 (topprep) 6 m. Sylvia Persson 1995

6. Blesk. 8- (bb.) 8 m. Mats Persson 1996

Tre borrbultar men inget ankare.

7. Streiff. 6 (topprep) 8 m. Magnus Andersson 1995

Börja i sprickan och följ diedern på vänster sida.

8. Villervalle. 5 (topprep) 8 m. Sylvia Persson 1995

Börja i sprickan och följ diedern på höger sida.

9. Jolly Jumper. 5- (topprep) 10 m. Magnus Andersson 1995

Följ sprickan upp och gå sedan över bullen.

10. Brandklipparen. 5- (topprep) 10 m. Magnus Andersson 1995

Följ sprickan upp och gå sedan sprickan till höger.

11. Borta bra... 7+. Mats Persson 1995

Börja vid trädet och gå till sprickan vid *Resfeber* (lättare vid god räckvidd).

12. ...men hemma bäst 7/7+. Mats Persson 1995.

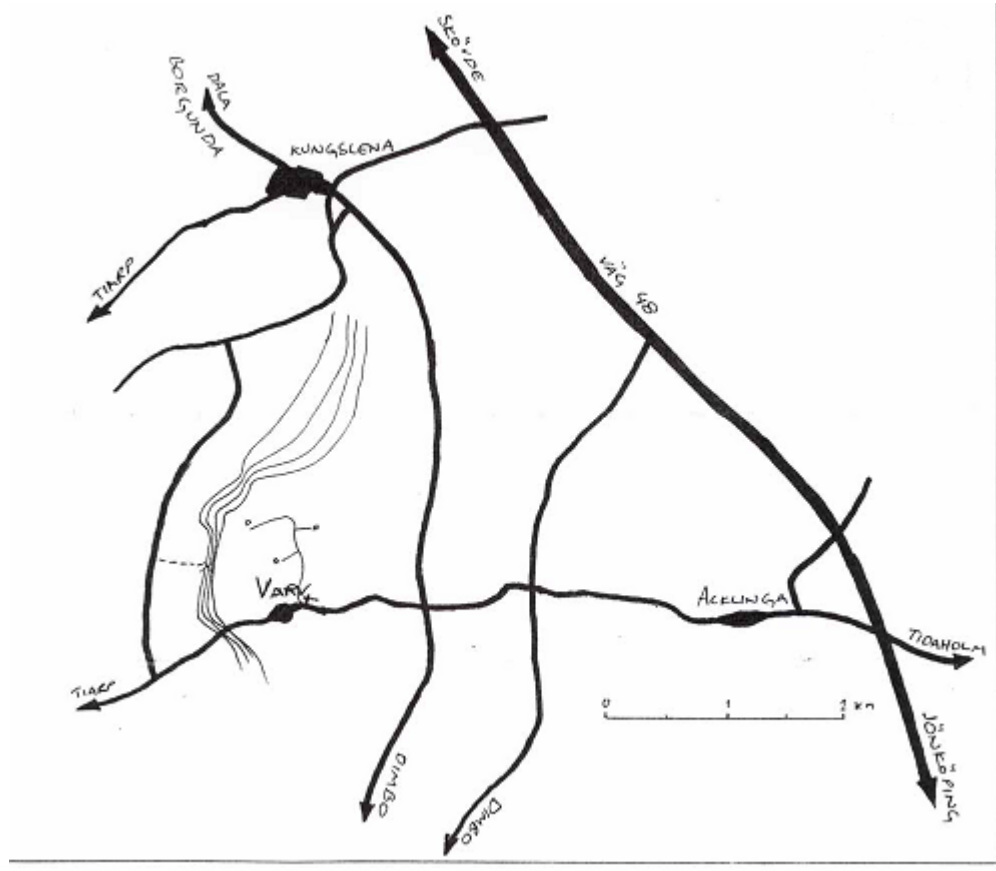
Borta bra baklänges.

13. Tur och retur. 8-. Mats Persson 1995

Börja med *Borta bra...* och sedan *...men hemma bäst*

Varvsberget

Varvsberget är ett av de Västgötska platåbergen och bergarten är således av diabas. Klippan fick en del besök under 1980-talet men blev aldrig riktigt populär. Senare kom också besökare dit och satte upp, i alla fall en, borbultad led. Det finns en nedstigningsled med rep. Mycket yta att klättra på men en del verkar också löst. Borde vara ett bra alternativ för bosatta i Tidaholm och Falköping.

Varvsberget

Mösseberg

Mösseberg vid Falköping är ett av de Västgötska platåbergen. Det är det högsta med sina 327 m ö h Liksom på Billingen klättrar man på bergarten diabas. Aktiviteten är relativt liten på Mösseberg så det är inte många leder som är kända. Men rapportera gärna in mer information.

Kurorten

På bergskanten ovanför Kurorten i utkanten av stan finns goda klättermöjligheter. Medlemmar i Friluftsförbundet i Falköping (Stefan Laage m.fl.) har etablerat ett par lättare leder som med fördel kan toppas. Det lär vara 4-5 leder (bl.a. *Balkongen* och *Elefanten*). Det lär också vara goda möjligheter för fler leder.

Vägbeskrivning

Utgå från parkeringen vid Bredablick. Gå mot Djurparken och vik in på en liten stig som följer bergskanten. Efter ca 400- 500 m från parkeringen, vik ner mot klippan (kan vara svårt att komma rakt på).

Vrålålan

Här höll Vrålålan Klätterklubb till under 1990-talet. Nu verkar det vara mindre besökt. Vid Vrålålan klättrar man på en "klack" med fina vyer. Området ligger i reservat så största varsamhet mot miljön är nödvändigt. Ett par leder har klättrats och det finns potential för ett dussintal.

På Mössebergs västsida, väster om Bergsjön, ovanför Hörna mosse lär också finnas klättermöjligheter, men detaljerad information saknas.

Vaberget

Väster om Karlsborg på andra sidan Bottensjön ligger Vaberget. Kanske borde det heta Svaberget med tanke på dess lutning! Här klättrade Bengt Granath, Sven Erik Tronstad och Roger Håkansson m.fl. i början av 1980- talet.

Vaberget borde kunna få fler klätterbesök då Friluftsförbundet har en stuga nedanför. Miljön med utsikten är fantastisk och klippan av granit.

Klättringen och utrustning

Ett par bultade leder på ca 15 m har växt igen. Lederna har fallit i glömska under många år så klippan är mossig och bultarna lite rostiga. Det finns utrymme för ett par leder till och med lite uppfräschning av de gamla turerna så kan det bli riktigt bra. Som längst kan lederna bli en full replängd! Dock ganska (väldigt!) enkla, men bra för nybörjare.

Vägbeskrivning

Ett par km söder om Karlsborg på väg 49 står det en skylt *Vaberget 7*. Följ vägen med skyltning till utsiktsplatsen och parkera där. Alternativt: Följ vägen till Skackastugan och parkera där. Berget med lederna ligger en bit in i skogen från stugan.

Översiktsbeskrivning

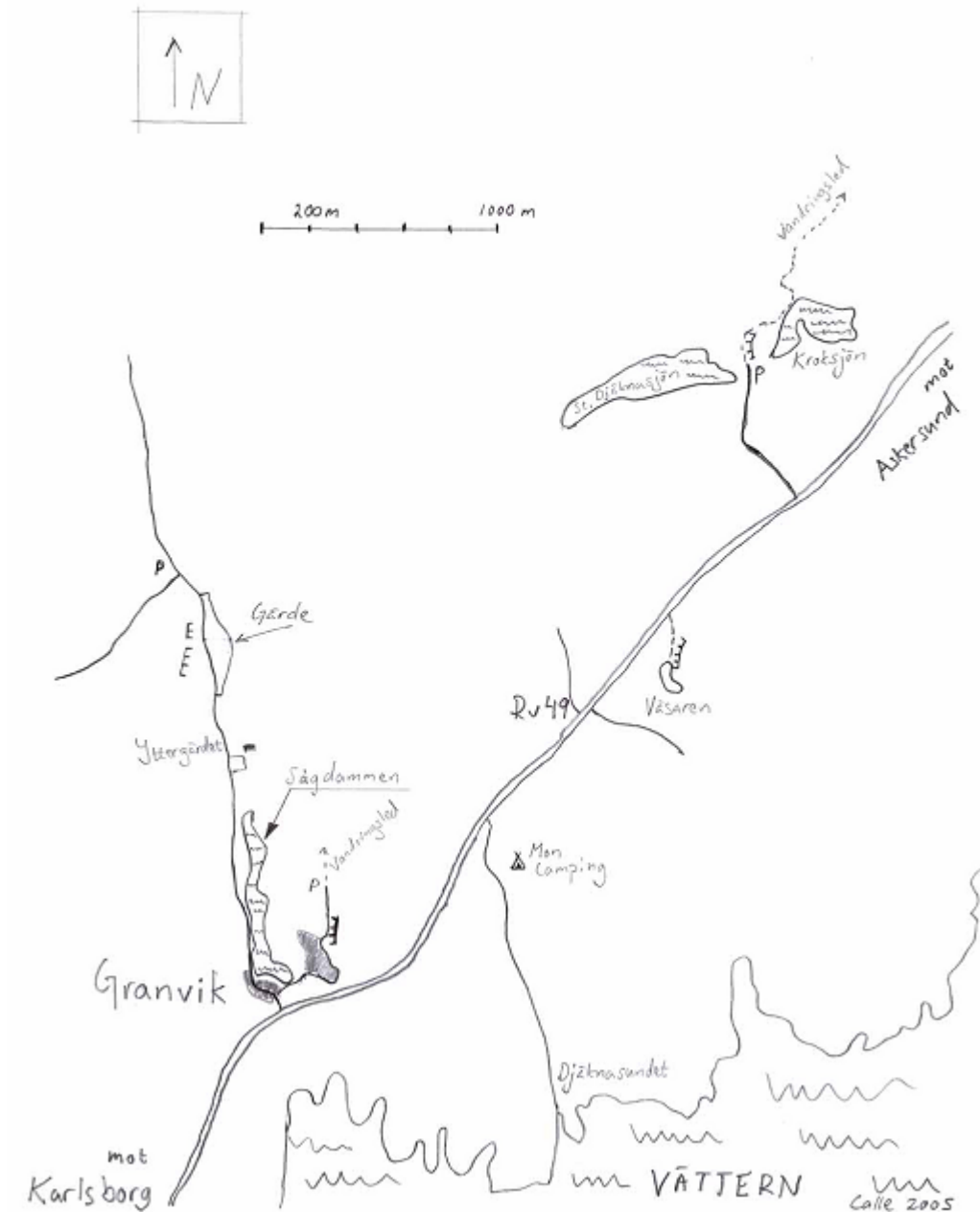
De gamla lederna hittar man uppifrån utsiktsplatsen "Klinten" om man går stigen snett ner till vänster från staketet över berghällarna i ca 50- 100 m. Just vid utsiktsplatsen så är det flackt men här kan man göra 60 meter långa och lätta leder!

Vaberget har bestigits genom isklättring i en flack ränna (ca. 30 m ??)längre söder ut av Jens Lindström och Angelika Brandqvist.

Tiveden

Tivedens vilda skogar lockar till äventyr och det troligtvis klättrats här och var på klipporna sedan många år tillbaka. Klättringen i Tiveden är koncentrerad runt Granvik och ligger utanför nationalparken. Här har det klättrats till och från av bl.a. äventyrslystna militärer. Yttergårdet har genom åren använts som firningsklippa för att höja pulsen hos värnpliktiga och andra småklippor har spår från tidigare klättring. Bergarten är granit och oftast fast.

Klippklättring i Tiveden runt Granvik

Granvik

Då man åker över bron vid Granvik på väg 49 kan den skarpsynte se att det finns en del att klättra på i utkanten av byn. Där finns en lång klippvägg som ligger mot väster i skogsmiljö utmed en höjd vid byns utkant. Klippan är ca 15 m som högst med jämn lutning strax under det vertikala. Här har det klättrats sporadiskt under många år. Förmodligen sedan början av 1980- talet i modernare former då bl.a. Jerker Fredholm var här en del. Någon tidigare guide över lederna på klippan är inte känd men uppgifter tas tacksamt emot. Totalt rör det sig om 5- 10 leder. För den som inte gillar anmarscher men ändå vill synas så borde klippan utmed landsvägen efter bron passa. Där klättras det en del faktiskt!

Klättringen och utrustning

Varierad svårighet men en del fina, lättare leder finns. Intressanta finger- och handsprickor med ihållande lutning på de svårare lederna. Lederna är oftast mer eller mindre be vuxna eftersom de sällan klättras. Att borbulta på leder här är knappast att rekommendera med tanke på att det ligger precis intill flera bostadshus.

Access Granvik

Håll en låg profil och ljudnivå. Stör inte de som bor vid klippan, eller någon annan i byn heller för den delen. Klättra absolut inte på väggen där den ligger på privat tomtmark.

Vägbeskrivning

Från Karlsborg följer man väg 49 mot Askersund. Åk in i Granvik (skyltat) som ligger ca 12 km norr om Karlsborg. Ta första ner till höger, sen vänster, innan du åker under bron. Passera en liten boule bana. Parkera vid återvinningscentralen i byns utkant ner mot klippan. Gå vägen tillbaka 100 m, in i skogen, och du är snart vid klippans fot.

Lednamn? 6. (nat). Peter Olsson 2003

En fin och jämn spricka som har ett bultat ankare med kätting.

Kroksjön

När klippan mellan Kroksjön och Djäknasjön utmed vandringsleden började utvecklas så var det ett alldeles nytt hygge framför. Nu har det växt upp en hel del sly och det är inte lika öppet längre framför hela klippan. Framåt middagstid kan solen nå väggen som kan vara lite fuktig av nattens dagg. Men det torkar fort vid sol.

Runt Kroksjön finns det faciliteter som kan skämma bort vem som helst. Utedass, rymlig parkering, vindskydd med eldstad vid Djäknasjön och Kroksjön som är fiskesjöar (kort).

Klättringen och utrustning

Leder av varierad svårighetsgrad och typ av klättring. Flera leder är nybörjarvänliga och utrustade med borrbult och ankare. De svårare lederna är fina och jämna med krav på starka fingrar.

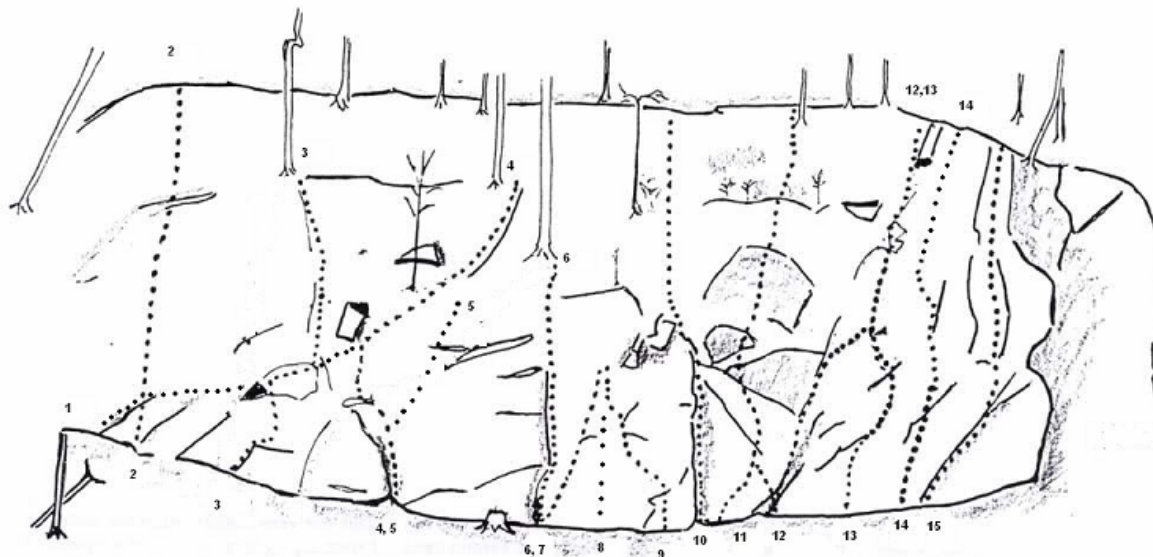
Det är möjligt att göra några fler lättare men ganska korta turer i klippans vänsterkant. Leder som redan är klättrade i fristil, med eller utan borrbult, ska naturligtvis inte förses med mer borrbult. Av missförstånd har så skett tidigare på en del leder. Om ni vill göra en nytur, en ny led, och är osäker på var lederna går så tveka inte på att kontakta de accessansvariga i Billingens klätterklubb.

Access

Någon har skrivit ledernas namn en del insteg. Det är säkert gjort med goda avsikter men det är inte snyggt gjort och de flesta tycker att det är onödigt. Dessutom så är det felskrivet... Tänk på att visa hänsyn mot andra i skogen. En populär vandringsled går intill klippan.

Vägbeskrivning

Från Karlsborg följer man väg 49 mot Askersund. Tag av på en grusväg åt vänster 3 km efter Granvik. En liten skylt i trä visar vägen och efter 700 m på grusvägen är man vid parkeringen. Klippans profil syns på hygget. Gå till klippan via vandringsleden. Det finns en spång att gå över diket längre fram.

Kroksjön

1. Meteortraversen 4+ / 5- (nat.). *Jonas Johansson, Erik Ringvall 1994*

Följ ett långt spricksystem snett åt höger och passera en del hyllor på vägen. Insteget vid ett överhäng med bra grepp i sprickan. Samma utsteg som *Catepillar*

2. Röde stripa. 7- (bb.) *Jonas Jandler 2001*

Borrultad led längst till vänster. Gå på vänster sida av överhänget på *Deklarerad attraktion*.

3. Deklarerad attraktion. 5 (mix.). *Calle Nystedt 1994*

Leden har råkat få flera borrultar men en liten friend eller TCU är bra att ha med till snedsprickan efter överhänget. Ankare.

4. Catepillar. 4 (nat.). *Calle Nystedt 1994*

En lättare spricka snett upp höger som passerar lite hyllor. Standplats i träd ovanför.

5. Namn? 5. (bb.). *Peter Olsson 2001*

Borrultad led med insteg i ett brant litet hörn med en spricka (tidigare variantinsteg till *Catepillar*) och upp på en flackare kort vägg.

6. Klassikern. 4 (mix.). *Calle Nystedt, Jonas Johansson 1994*

En liten hörnformation som man kliver ur åt vänster till en hylla och vidare till ankaret. Ta med något eget att säkra med om du inte har stor marginal, trots att det nu är bultat.

7. Skit i det. 5+ (nat.). *Johan Lidberg 1996*

Tunn spricka snett upp höger som är värd att göra. Samma ankare som på *Jugafton*.

8. Blandade småhopp. 7+ (topprep). *Magnus Danielsson 2001*

Direktlinje till *Jugafton* på små grepp och steg. Det är borrat men ännu inte bultat!

9. Jugafton. 7+ (bb.). *Magnus Danielsson 2000*

Kort, intensivt och fingrigt snett åt vänster. Ankaret är svårt att nå uppifrån utan firning.

10. Första turen. 5 (nat.). *Peter Lövgren 1996*

Följer det tydliga hörnet med fin klättring och vidare upp över blocken. Lite klurighet kan behövas för att säkra väl. Ta med lite av varje.

11. Tre små svin. 5+ (mix.). *Calle Nystedt, Jonas Johansson 1994*

Leden går över tre underhållande överhäng med två stora hyllor emellan. Borrult på utsteget och kilar och friends till resten. Variant med insteg från hörnet vid *Asbest*. Ankare.

12. Asbest. 5 (nat.). *Calle Nystedt 1996*

Jämn och ihållande klättring som börjar i hörnet höger om *Tre små svin*. Upp på sluttande hyllan och snett upp höger i sprickor som säkras med lite av varje. Ankare.

13. Asbest direkt. 7- (mix.). *Calle Nystedt 2000*

Intensiv start med ett grepp som rör lite på sig! Följ borrultarna till *Asbest* och fortsatt med sprickorna till ankaret.

14. Batman. 7 (bb.). *Calle Nystedt 2000*

Borrultad led med ett markant krux. Möjligen lite långt mellan bultarna på slutet men en camalot # 1 passar bra. Ankare.

15. Crackerman. 7+/8- (nat.). *Magnus Danielsson 2000*

Tunn spricka med en ännu tunnare mellandel som säkras naturligt. Mycket fin.

Yttergårdet

Yttergårdet vid Granvik har länge känts till av klättrare men ändå haft en långsam utveckling av turer. Försvaret har genom åren haft den som en firningsklippa för soldater. Den långsamma utvecklingen beror förmodligen på att det oftast är brant med väldigt små grepp. Det är svårt att ta sig upp, helt enkelt! Väggen ligger mot öster så det kan vara sol på morgon och förmiddag.

En bit söder om den lilla väggen, in i skogen, ligger en fin men låg vägg som kan vara intressant för bouldering.

Yttergårdet är kanske är den klippa i Skaraborg med högst kvalitet. Åk dit!

Klättringen och utrustning

Klippan är inte färdigutvecklad men här finns olika typer av leder. Sport, trad och aidklättring blandas och gemensamt är hög kvalitet på fast granit. God potential för nyurer även i det lättare registret om man klurar lite på val av linje för leden.

Vägbeskrivning:

Från Karlsborg följer man väg 49 mot Askersund. Åk in i Granvik (skyltat) som ligger ca 12 km norr om Karlsborg. Kör vägen rakt genom Granvik och fortsätt förbi Överlevnadscentrum. Följ vägen i 2 km och sväng vänster vid skylt Kroksjötorp. Parkera på grusplanen till höger. Gå till klippan tillbaka längs vägen i ca 300 meter med gårdet på vänster sida. Strax innan ett dike skär av gårdet går en stig in i skogen till höger. Följ den in i 50 meter och du ser sen klippan och *Diedret*. Promenad 5 min från parkeringen.

Lederna beskrivs från vänster med början vid den lilla väggen. Första leden ligger i kanten av den vänstra delen.

1. Svat. 6 (bb). Peter Lothigius 2002.

Ett bitigt sva i hörnet bakom ett stort block. Ankare en bit ner på väggen.

Nästa led ligger ca 10 meter åt sidan från den förra.

2. Ytterleden 5+ (nat.). Calle Nystedt 2001.

Stor spricka åt vänster leder till ett tydligt dieder som hänger över i slutet. Vidare upp i tunn spricka med lite löst runt om. Utsteg vid björkar.

3. Startsky and Hutch 7 (nat.). Johan Lidberg 1998.

Tydlig spricklinje mitt på lilla väggen som böjer åt vänster i slutet. Tung, fin och svagt överhängande men ännu ingen fribestigning (osäker grad).

4. Wirre. 7- (bb). Peter Lothigius 2002.

Lite överhängande med fint mönster upptill. Ankare.

Följande led ligger i det skogigare partiet.

5. T. L. S (Tre Liter Svett). 7+/ 8- (bb.). Magnus Danielsson 2003

I det skogigare mellanpartiet går denna led. Stundom på små grepp. Ankare.

Följande leder går där väggen är mera slipad och som högst.

6. American Pizza. 6 (nat.). Peter Lothigius 2001

Linje i något uppbruten brant terräng med hörn och sprickformationer. Insteget 2 meter höger om en granstubbe. Mycket långt till säkringspunkt för standplats.

7. Omöjlig kärlek. A2.

Oemotståndlig spricklinje som sveper åt vänster ända till toppen. Insteget vid ett litet tak tre meter upp. Har fått flera artificiella bestigningar med hammare men ses nu som ett trad-friklätterprojekt. Kruxet är toppsprickan som är tunn men säkringsbar. Dit är det välsäkrad sjuminusklattring i fina positioner. Firningsankare en bit upp till höger.

8. Diedret. 8 (bb.). Öppet projekt

Det tydliga hörnet och rakt upp genom taket på slutet. Ankare.

9. Sprickan åt vänster. Öppet projekt.

Halvvägs upp i *Diedret* går en spricka ut åt vänster. Svår travers...

10. Nemas problemas. 7- (nat.). Marcus Forsell 2001.

Insteget i välsäkrad spricka som följs tills den tar slut. Travers ett par meter höger till nästa välsäkrade spricka. Vidare upp på gräsiga hyllor mot träden för standplats. Osäkrat mittenparti med markfallspotential...

11. Lednamn? Peter Olsson 2003

Avancerad aidklättring gjord under clogging. Tunt och överhängande.

Väsaren (*Point Du Hoc*)

En enklare guide från 1987 signerad av Dag Ernholdt och Sture Eilertz avslöjar en liten klippa som kallas Point Du Hoc. Klippan ligger vid den lilla sjön Väsaren på ett uppvuxet hygge på högersida på vägen mot Askersund, ca 2,5 km norr om Granvik. 800 meter innan avfarten till Kroksjön på höger sida från Granvik går en stor stig/liten väg in. Parkera här. Klippan ligger 200 m söder ut vid den tydliga höjden. Klippan är fem- tio meter hög med närmare tio leder. Kan vara lurigt att hitta eftersom det troligen har växt igen...

Nynäsklippan

Många har sett den men få har klättrat där. Norr om Olshammar (4 km) ligger en klippa väl synlig från vägen. Den ligger vinkelrät mot vägen i nordostlig riktning så den är svårare att se då man kommer från Karlsborg mot Askersund.

Klippan bjuder på mycket varierad klättring med sva och överhäng på upp till ca 10-20 meters höjd. Den är ganska kompakt men spricklinjer för naturliga säkringar finns. Tyvärr är det ganska bevuxet framför klippan. Ta inte bort träd och buskar eller borra för bult utan lov av markägaren.

Vid tidigare besök har markägaren som bor i gården på andra sidan vägen bett oss att parkera in på gårdet framför klippan.

Det är inte känt om några av lederna har gjorts i god stil (fri) men enligt markägaren har många varit där genom åren och klättrat på topprep.

Källor

Skisser av klippor från tidigare förare över klättring i Skaraborg har använts. En del av dem har redigerats och omarbetats. Kartskisser som är nya har gjorts med hjälp av orienteringskartor. Gamla ledbeskrivningar har oftast använts (av Calle Nystedt, Magnus Danielsson, Jan Leyon och Mats Persson).

Referenser

Billings Klätterklubb Förare -00

Billings Klätterklubb Förare 1997

Klätterförare över POINT DU HOC, 1987, Dag Enerholdt, Sture Eilertz.

Bergsformationer i Billingebygden, Billings Klätterklubb, 1984 av Torsten Ekström.